

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Temetnek egy papirost.

A német csapatok tehát bevonultak a Rajna-vidékre, amely a német nemzet legősibb földje s amelyre az 1919-ben megkötött versaillesi kényszerbéke óta mégsem tehette be a lábát egyetlen német katona. Olyasféle volt ez, mintha a kertünkben mosolyog a fán az alma, de a szomszéd úr valamilyen érdeke miatt nem szabad leszakítanunk. A Páris-környéki kényszerbékék tele vannak hasonló bölcse dolgokkal, de lassanként mind a múlt kódébe vesznek. Lerázták a vállukról a németek a jóvátételi terheket, visszaszerezték türelmükkel és nemzethűségükkel a Ruhr-vidéket, széttepték a katonai korlátozás fojtogató bilincseit, most pedig megtették egyenjogúságuk és nemzeti önértékük teljessége felé az utolsó lépést: katonailag is birtokba vették, ami az övék.

Nem vagyunk külpolitikuskok, sőt semmiféle politikuskok, de annyit azért értünk a dologhoz és annyit nemcsak szabad, de muszáj is észrevennünk, hogy amióta a német nemzet a vörös forradalmi jelszavak, a nemzetköziség kábulatából öntudatra ébredt, nemcsak befelé erősödött meg, hanem a világpolitikában is visszaszerezte azt a helyét, amely millióinak és létérdekeinek megfelelő s amely az önértékéhez is méltó. Nem is egészen két évtizede, hogy Versaillesben egy hatalmas nemzetet elevenen eltemettek s ma ez a nemzet felrúgta maga fölött a hantokat, most ő temeti Versaillest.

Ujra azt mondjuk, hogy nem vagyunk külpolitikuskok, de erre a temetésre azért mi is elmegyünk és elvisszük a koszorunkat, meleg örömkönyveinket, mert hiszzen a német nemzet békesírja mellett ásták meg annak idején a mienket is. Az övéké már üres és papírrongy kerül most az élvetémetett nemzet helyébe s ha pedig az egyik sírból talpra lehet állni, lehet a másiktól is.

Az természetes, hogy a franciák nem fogadják díszbandériummal és kaláccsal a határon a német csapatokat s az sem váratlan, hogy a diplomáciai központokban lázas tanácskozások folynak az új helyzet nyomán. Persze, meg kell beszélni a dolgokat, de ami a mi szempontunkból is meglehetősen fontos: már nem a régi, versaillesi és a vele rokon dolgokat, hanem az újakat, amelyeknek többé semmi közük világháborúhoz és semmi közük kényszerbékékhez.

Új hang, friss levegő, vadonatúj alap a jövőhöz.

Igaz, Nagyváradra most a mi zászlóaljaink nem masírozhatnak be. Csüggedőbb magyarok lemondóan legyintenek: Lám, a németek... Vármesebb magyarok pedig az asztalra vágnak keserűn: Lám, a németek! A vérmérséklet és gondolkodás középútján járó magyarok azonban azt nézik, hogy lám, a békeszerződések tehát mégsem szentek, nem is sértethetlenség. Eddig is láttuk, hogy kopnak, töredeznék, de most már a diszpéndány végleg összeomlott s alkotói küldhetik szét a világnak a gyászjelentéseket. Azt mondják évek sora óta, revízióról szó sem lehet és addig mondogatták, amíg a németek szerződésén alig maradt revideálni való.

Hogy a trianonin maradt? Igen. Kilencmillió és hetvenmillió között hatvanegymillió a különbség, ami időre és történelmi folyamatra átszámítva azt jelenti, hogy nekünk még várni kell. Természetes, hogy a kényszerbékékkel rögzített európai helyzet megdöntésében nem a kilenc, hanem a hetvenmillió nemzet számbeli, földrajzi, gazdasági és világpolitikai nyomátéka jár elől. Hetvenmillió ember megmozdulása és új térfoglalása azonban olyan eseményeket, folyamatot indít útnak, amelyek eljutnak egyszer hozzánk, a kilencmillióhoz is. Azokból a nagyhangú fogadkozásokból és önhitt kijelentésekből, amelyeket a győztesek nem egészen két évtizede világgá kürtöltek, ma egészen mulattató diplomata-anekdotakincset lehetne összegyűjteni, annyira rájukvert kevés évek alatt is az idők változása. Hogyan, milyen vonalon viszi most már majd az idő a mi kényszerbékénket a sírja felé: ki tudná? De viszi.

A békeszerződések idején a kisantant arra spekulált, hogy életképtelenné csonkította a magyar nemzetet. Vagy szétzüllik belső marakodásban, vagy pedig feladja egy-két évtized alatt a függetlenségét és kolduskenyérre szegődik a szomszédaihoz. Hát nem züllöttünk szét és kolduskenyeret sem kértünk, ami — és ezt jól jegyezzék meg a kishitűek is, meg a vármesék is — feleút a revízióhoz. Igaz, történelmi arányokban is túlsokat szenvedtünk ezért, de azt is jegyezzük meg, hogy kitartásunkon felül olyan európopolitikai erők állanak mellettünk, amelyekkel, vagy amelyek ekkora súlyával ellenségeink nem számoltak s ezen fognak elbukni. Ne feledjük el: ez a mi revíziónk csendes, alig látható, de biztos útja s hogy nem állunk, hanem haladunk ezen az úton, annak megint megfogható jele is van. Valami hiba csúszott be a kényszerbékék számvetésébe, máskülönben nem húzhatnánk most meg a lélekharangot Versailles fölött. S ez a harangszó meg fogja egyszer szólaltatni a másikat is: a trianonit.

Az iparrendészeti kihágások és a csendőrség.

Írta: ZSOLDOS BENŐ ny. kir. ítélőtáblai bír.

Mostani fejtegetésünknek az ad különösebb időszerűséget s mondanivalóink jelentőségét nagyban emeli az a körülmény, hogy kevés idővel ezelőtt legfelsőbb bíróságunk, a m. kir. Kúria, egy polgári perben a m. kir. kincstár felelősségét megállapította egy csendőrájárnak azért a magatartásáért, hogy jogellenesen és gondtalanul (vétkesen) őrizetbe vette egy építőiparos szerszámaikat és eltiltotta a jogosan vállalt munka folytatásától. Minthogy ez a sajnálatos eset is egyik kézzelfogható bizonyítéka annak, csendőreink — természetesen a legnagyobb jóhiszeműség mellett is — milyen könnyen eltévedhetnek a különböző iparrendészeti kihágások útvesztőiben, nem lesz felesleges, ha e sorainkban úgy magát a most jelzett kúriai döntést, mint ezzel kapcsolatban a jelenleg érvényben levő iparrendészeti kihágások eseteit a *Csendőrségi Lapok* olvasóival közelebbről is megismertetem.

A felmerült esetben a kártérítési pert folyamatba tevő felperes építőiparos részére az engedélyhez kötött építőipar gyakorlására jogosító iparendedélyt nem annak a járásnak az iparhatósága állította ki, melynek területén a felperes az építőiparát folytatni kívánta. Ez alapon a csendőrájárőr a felperes iparigazolványát nem találván alkalmasnak arra, hogy annak alapján az az engedélyt kiállító iparhatóság területén kívül eső N. községben is dolgozhasson: a felperes szerszámaikat őrizetbe vette és az

építőipar további folytatásától eltiltotta; majd ellene, az eljárást csendőrségi feljelentése alapján, az illetékes főszolgabírónál az iparrendészeti kihágás miatt bünvádi eljárást tettek folyamába.

Az eljárást büntetőbíróságok, a feljelentett iparos teljes jóhiszeműségét megállapítva, őt a büntetőjogi felelősség alól mentesítették ugyan, azonban a szerszámaiknak őrizetbe vétele s a jogosan vállalt munka folytatásának eltiltása következtében az iparos jelentékenyebb anyagi kárt szenvedett, melynek megtérítése iránt most már a rendelkező hatóság, vagyis a csendőrség, illetve a m. kir. kincstár ellen a polgári bíróságnál kártérítési pert tett folyamatba. Ebben a perben aztán végső fokon most a m. kir. Kúria — mint fentebb már említettem — meg is állapította a kincstár anyagi felelősségét, kimondván ítéletében, hogy az engedélyhez kötött építőipar gyakorlására jogosító iparendedélyt annak a járásnak az iparhatósága állítja ugyan ki, melynek területén az építőiparos az iparát folytatni óhajtja, azonban az ekként megadott iparendedély alapján, az 1922. évi XII. tc. 2. §-ának első bekezdése értelmében, az építőiparos jogosítva van arra, hogy elvállalt munkáját Magyarország területén más községben is végezhesse.

Az 1884. évi XVII. törvénycikkbe iktatott ipartörvény módosításáról szóló, 1922. évi XII. tc. 2. §-ának most hivatkozott első bekezdése akként rendelkezik, hogy Magyarország területén minden önjogi egyén, amennyiben az e törvényben megállapított feltételeknek megfelel az e törvényben meghatározott módon és korlátok között

Ne higgy a cigánynak.

Írta: NAGY KALMAN rendőrfogalmazó.

Nyári szabadságom egyik részét az Alföldön, egy csendes kis faluban töltöttem. Átadtam magamat a boldog semmittevésnek. Órákhosszat üldögéltem az árnyas falusi udvaron s a léckerítésen keresztül nézegettem a járókelőket. Egy ilyen alkalommal szokatlan nagy zaj verte fel a csendet. Először csak hangos sírást, zsvajt és jajgatást hallottam s ahogy a csoport közeledett felém, már a beszédet is ki tudtam venni:

— Folyjon ki a szemem világa, ha láttam... Ne lássam meg többet a rajkómat, ha én voltam... S ehhez hasonlók kijelentéseket lehetett hallani.

Kíváncsi voltam, mi történik az utcán s kimentem a kapu elé. Épületes látvány tárult a szemem elé. Egy sereg cigányasszonyt, gyereket és férfit kísért egy csendőrájárőr. Persze a cigányok átkozódtak, a purdék sivalkodtak. Önkéntelenül is elmosolyodtam a látványon s eszembe jutott az alábbi história:

Szolgálatomat egyik nagy vidéki városban kezdtem meg. Rövid idő múlva azonban rám került a sor, hogy falura menjek s megismerjem a városítól sokban különböző falusi életet és szolgálatot. Öregebb bajtársaim igyekeztek ellátni jótanácsokkal: hogyan kell a falusi emberekkel bánni, mik azok a bűnesetek, amik leggyakrabban előfordulnak, milyen indítókok játszanak leginkább közre egyes bűneseteknél stb., stb. Egyik öreg bajtársam feltette a kérdést:

— Hát a cigányokat ismered-e?

Elmondtam neki, amit a cigányokról olvastam és hallottam, hogy Indiából származó kóbor nép, akiknek számát ötmillióra becsülik s ennek egynegyed része Európára esik. Magukat roma-nak (ember), néha kálónak (fekete) mondják ésatöbbit.

Öreg barátom csak mosolygott a bajusza alatt:

— Ez mind szép, de én csak arra akarlak figyelmeztetni, hogy ne higgy a cigánynak akkor sem, ha halva fekszik.

Hitetlenül hallgattam ezt a kijelentést, amit arcomon meg is látott az öreg, mert így folytatta:

— Hallgass ide, mingyárt meglátod, hogy igazat beszélek. Még a jó békevilágban történt, hogy egy kemény téli napon Máramarosban, a havasok egyik falujából kaptam a jelentést arról, hogy a kocsmában összeverekedtek. A verekedés eredménye egy rutén és egy cigány halott. Az ügyesség elrendelte a boncolást. A járási tisztiorvossal azonnal indultam a tett helyére. Körülbelül félkilométer távolságra lehettünk, amikor már a felénk fújó szél elhozta hozzánk az iszonyú jajgatást. Amikor odaérkeztünk, a falu összes cigánya egyszerre kezdett kiabálni és ordítani:

— Jó, hogy jönnek már a nagyságos urak... a Kolompár Jancsi a bűnös... mi lesz velünk?

Nagynehezen tudta csak a zajongókat egy csendőrájárőr visszaszorítani. Láttam, hogy a nyitott udvaron lehetetlenség a boncolást megejteni s megállapodtam az orvossal, hogy a kocsmá udvarán levő kocsiszínbén fogja azt elvégezni. Először a rutén halott boncolásához fogtunk hozzá. Olyan hideg volt, hogy majd megfagyunk valamennyien. A jegyzőkönyvvezető lehelletével igyekezett dermedt ujjait felmelegíteni. Az orvos szinte táncolva végezte munkáját. Amikor az első boncolással elkészült, kijelentette, hogy ilyen rettenetes hidegben még nem boncolt és annyira fázik, hogy képtelen egyelőre a másik halott boncolásához hozzákezdeni.

Közben a két kisbíró már felfektette a cigányt a boncpadra. Hatalmas, szép szál legény volt. Lakatos Rudi volt a neve. Az orvos alaposan szemügyre vette a „hullát”. Hosszasan nézegette a nyakán levő szúrt sebhelyeket, amelyeken a vér már megelvádt. Rajtam kívül mindenkit kiküldött a színből s ezzel fordult hozzám:

— Gondoltam valamit. Megnézem alaposan a szúrási helyeket s lediktálom a boncjegyzőkönyvet éppen

bármely ipart, ideértve a kereskedést is, bárhol önállóan gyakorolhat. A Kúria mostani döntése szerint az eljárás csendőrségi, a most hivatkozott, törvényben foglalt, alapelv figyelmen kívül hagyásával, jogellenesen és gondatlanul, vagyis vétkezen vették őrizetbe a felperes építőiparos szerszámaival és tiltották el őt a jogosan vállalt munka folytatásától. A felperes ellen, a beszerzett főszolgabírói iratok tartalma szerint, az előadottak alapján, a sérelmezett csendőrségi intézkedésekkel egyidejűleg, hivatalból, az eljárás csendőrségi feljelentése alapján, indult meg a főszolgabírónál az iparrendészeti kihágás miatti büntető eljárás. Ily ügyállás mellett a felperes nem járt el gondatlanul akkor, midőn az eljárás eredményének bekövetkeztéig nem tett még külön lépéseket az iránt, hogy a csendőrségi intézkedései hatályon kívül helyeztessenek.

Ez a most ismertetett konkrét eset is hathatós figyelmeztetésül szolgálhat arra, hogy az eljárás csendőrségnek az iparrendészeti kihágások hatályban levő eseteivel s azok alkalmazhatóságának módjaival is mindenkor tisztában kell lenniök. Ennek a célnak szolgálatában, lényegükben ismertetni kívánom e helyen a vonatkozó speciális törvényeinkben szabályozott s jelenleg hatályos kihágási eseteket, melyek betartásának ellenőrzése a csendőrségnek is egyik feladatát képezi.

A régi ipartörvény (1884. évi XVII. tc.), az új törvény által is hatályban tartott büntető rendelkezései szerint, kihágást követ el az: 1. aki árszabályok által korlátozott üzletek gyakorlásánál a hatóság által megsza-

bott díjaknál magasabbakat szed; 2. aki a törvénynek a segédek és gyárimunkások felvételét, alkalmazását és a velük való bánásmódot szabályozó rendeleteit áthágja, vagy a segédszemélyzet iskolai oktatására vonatkozó köteleességeit nem teljesíti; 3. az az iparos vagy gyáros, ki a munkások bérét árucikkekben szolgáltatja ki, vagy más szabályellenes eljárással a munkásokat károsítja; 4. az az iparos vagy gyáros, aki aki segédek nélkül fogad fel; 5. aki cégén, nyomtatványában vagy hirdetéseiben olyan jelzőket, jelvényeket vagy adatokat használ, melyek a tényleges üzleti viszonyoknak vagy a valóságnak meg nem felelnek; 6. aki telepengedélyhez kötött üzlettelepet már előbb felállít, mielőtt az előírt jogerejű engedélyt megnyerte volna; 7. aki a most jelzett üzlettelepet hatósági engedély nélkül átalakítja, vagy pedig az engedélyező okmányban megállapított feltételeknek meg nem felel; 8. aki vételadás eseteiben igazolvány nélkül kezdi meg az árusítást, vagy az erről szóló könyveket hanyagul vagy éppen nem vezeti; 9. aki sütő-, mészáros- vagy kéményseprő-iparüzletét bejelentés nélkül félbeszakítja, vagy pedig az abban hagyási szándék bejelentése után, a hatóság által megszabott idő lejártáig nem folytatja, vagy azt ebből köteleességének kijátzására szolgáló módon folytatja; 10. az a segéd vagy gyárimunkás, aki munkájától jogtalanul kilép. Az illet az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még pénzbüntetéssel sújthatja; 11. aki terheesebb munkafeltételek megsabázására vagy magasabb munkabér kicsikarására irányuló összebesz-

olyan jól, mintha felboncoltam volna. Képtelen vagyok ebben a hidegben ezt is felboncolni. Különben is a tettes megvan, aki mind a két gyilkosságot elkövette s az eset körülményei is tisztázva vannak, tehát nem perdöntő a boncjegyzőkönyv.

En is így láttam a dolog lényegét, hagytam hát az orvost, csinálja a dolgát kedve szerint.

Ennek köszönhette Lakatos Rudi az életét, magam pedig egy alapos megszégyenítést és rendbírságot. Na, de nem akarok a történeteknek elébeugrani. A két hullát kiadtuk a hozzátartozóknak és indultunk hazafelé. Ott-hon forró tea mellett aztán az orvos nagyszerűen lediktálta a boncjegyzőkönyvet, amit a bűnügyi iratokkal együtt betérjesztettünk a máramarosszigeti kir. ügyészséghez. Másnap én párhetes külszolgálatra indultam és el is felejtettem az egész esetet.

Amikor hazaérkeztem, már várt reám a törvény-szék idézőlevele. Halált okozó súlyos testi sértés büntet-tével vádolt Kolompár József ügyében tanuként való ki-hallgatásra voltam idézve. Akkor még esküdszék tár-gyalta ezeket az ügyeket.

Elérkezett a tárgyalás napja. A tárgyalási elnök legelőször engem szólított be.

— Ön vezette a nyomozást a szóbanforgó ügyben? — intézte hozzám az első kérdést.

— Igen! — válaszoltam nyugodtan, mit sem sejtve.

— Akkor ott volt a boncolásoknál is? — hangzott el a második kérdés.

— Természetesen! — feleltem.

— Hát ez bizony nem igaz! — vágta rá az elnök, az esküdtek és a hallgatók nagy csodálkozására s az én megrökönyödésemre és hogy időm ne legyen kényes helyzetemből felocsudni, mingyárt szólt is az altisztnek:

— Hívja csak be Lakatos Rudit!

Szinte földbegyökeredett a lábam, amikor megje-lent a tárgyalási teremben az a szépszáj cigánylegény, akit én pár héttel ezelőtt még mint hullát láttam a boncasztalon. Azt sem tudtam, mit csináljak és hová

nézzek. A néma csendben mindenki engem figyelt. Ret-tenetesen szégyeltem magam. Az elnök észrevette kínos helyzetemet és segítségemre jött. Azt mondta a cigány-nak:

— Hát, Rudi, hogy is történt az eset?

— Nagyságos királyi törvényszék úr, én csak arra emlékszem, hogy a kocsmában Kolompár Józsi szótál-tásba keveredett Szemián Ivánnal s amikor láttam, hogy a kését beleszúrta Szemiánba, odaugrottam, hogy szét-válasszam őket. A másik pillanatban már egy erős ütést éreztem a nyakamon s csak otthon ébredtem fel nagy sí-rásra és jajgatásra. Koporsóban feküdtem és úgy meg-ijedtem, hogy azonnal elszaladtam hazulról s két hétig haza sem mertem menni. Másra igazán nem emlékszem, de tessék elhinni, hogy nem én voltam a hibás. Én csak jót akartam. Ne tessék engem bezárni.

Eddig tartott a cigány vallomása, akit aztán a bíró leültetett az egyik padra.

A folyosón várakozó orvos, amíg az én kihallgatá-som tartott, meglátta a cigánylegényt. Így, amikor az ő kihallgatására került a sor, nem volt annyira meglepve, mint én.

— Na, doktor úr, itt a maga halottja, aki az ön jó-voltából fel is támadt — ezzel fogadta a bíró a belépő orvost. Ezután következett egy hosszas oktatás, amit én is nagyon kényelmetlen érzések között hallgattam végig. A lényege az volt, hogy az orvosnak meg kellett fogadnia, hogy a jövőben stetoszkóppal kétségkívül meg fogja állapítani a beállott halált.

Az elnök a tárgyalás befejezése után felszólította Lakatos Rudit, hogy köszönje meg a doktornak és nekem az életét. Ezt a cigány nagy hálálkodások között meg is tette.

— Eddig a történet — szólt öreg barátom. — De ennek a feltámadt cigánynak köszönhetem, hogy a cigány-ügyben mindig óvatosan jártam el, mert nem lehet azok-nak hinni még a boncasztalon sem.

lések és egyezmények létesítése, terjesztése vagy fogantatása céljából a munkaadókat vagy munkásokat, illetőleg segédek szabad akarattal érvényesítésében fenyegetés vagy tetteles bántalmazás által akadályoz, vagy akadályozni törekszik, amennyiben cselekménye nem esik a büntetőtörvények szerint súlyosabb büntetés alá.

Ugyancsak, a régi ipartörvény ma is érvényben levő rendelkezése szerint, az ipari kihágásoknál különleges mellékbüntetés gyanánt szerepelhet még az iparúzójognak, valamint a tanonctartójognak elvonása, a telepengedélyhez kötött üzlettelep megszüntetése, végül a gyermekek és fiatalok foglalkoztatásától való eltiltás is.

Az ipartörvény novellája (1922. évi XII. tc.), mely 1923. évi november 1. napján lépett életbe, tizenöt különböző iparrendészeti kihágást állapít meg. Az e részben meghatározott szabályokat megszegi és pénzbüntetéssel büntetendő az: 1. aki a tanonc alkalmazását három nap alatt az illetékes iparhatóságnál nem jelenti be; 2. aki a tanonc által mulasztott tanidő pótlásának tartamát az iparhatóságnál nem jelenti be; 3. aki a tanviszony megszűnését nyolc nap alatt nem jelenti be; 4. aki az iparúzéshez vagy annak folytatásához, változásához a törvényben megállapított köteleességeket nem teljesíti vagy a felállított tilalmakat megszegi; 5. az a kéményseprő, aki kerületén kívül végez szakmunkát; 6. aki a törvény rendelkezései ellenére valamely ipart megkezd vagy önállóan üz; 7. aki a törvény rendelkezései ellenére fióküzletet nyit; 8. aki iparúzési jogának elvonása vagy megszűnése után iparát tovább folytatja; 9. aki a hatóság által megállapított vagy láttamozott árat üzletében nem függeszti ki vagy azoknál magasabb árat számít fel vagy szed be; 10. aki ipari üzletében 14 évesnél fiatalabb gyermeket foglalkoztat; 11. aki tanoncot tanoncszerződés, illetve szülői nyilatkozat nélkül tart; 12. aki képesítés vagy üzletvezető alkalmazása nélkül vagy akkor tart tanoncot, amikor attól el van tiltva; 13. aki a tanonccal szemben fennálló törvényes kötelességei ellen vét; 14. aki a képesítéshez kötött iparban gyermeket vagy fiatalok tanoncszerződés nélkül alkalmaz; 15. aki mint nőtlen, özvegy vagy elvált iparos, nőtanoncnak lakást vagy ellátást ad.

A sütőipari munkának szabályozásáról szóló, 1923. évi XV. törvénycikkben meghatározott kihágások a következők: 1. Amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő az az iparos vagy megbízottja, aki az éjjeli engedély nélkül is jogosan végzett munkát, vagy a napi munkaidőnek a törvényben megengedett meghosszabbítását, vagy az alkalmazottnak a törvényben megengedett éjjeli foglalkoztatását az elrendelt módon nem jelenti be; 2. aki a törvényben vagy a törvény alapján kibocsátott rendeletben az üzem szünetelésére megállapított rendelkezést megszegi, vagy az előállított süteményeket olyan időben, mikor az elszállítás tilos, az előállítás színhelyétől elszállítja; 3. aki a foglalkoztatásra nézve törvényesen megállapított alsó korhatárnál fiatalabb személyt, avagy aki 18 évesnél fiatalabb személyt egészségének és testi alkalmasságának igazolására elrendelt orvosi bizonyítvány nélkül foglalkoztat; 4. aki az üzem berendezésére, az előállításra, kihordással és árusítással kapcsolatos közegészségügyi követelményekre, valamint az alkalmazottak egészségének és erkölcsének megővésére vonatkozólag törvényesen megállapított rendelkezéseket megszegi; végül 5. aki az alkalmazottak foglalkoztatásának, pihenőidejének vagy munkaközi

szüneteinek betartására vagy tartamára nézve megállapított rendelkezések valamelyikét megszegi vagy az alkalmazottak éjjeli foglalkoztatásával kapcsolatban meg szabott feltételeket nem tartja meg.

Az elősoroltakon kívül még tizenegyrendbeli különféle kihágás meghatározását találjuk az ipari, valamint némely más vállalatban foglalkoztatott gyermekek, fiatalok és nők védelméről alkotott 1928. évi V. törvénycikkben. E kihágásokra vonatkozó törvényes rendelkezések azonban, miután azok túlnyomórészt más, inkább gyermekvédelmi célokat szolgálnak s nem is szorosabban vett iparrendészeti kihágásokat állapítanak meg, már nem tartoznak jelen soraink keretébe s így azokkal nem is szükséges ezuttal részletesebben foglalkoznunk.

Ismerve most már a különböző iparrendészeti kihágásoknak az idézett törvényekben lefektetett alapelveit: teljesen világosan áll előttünk a most szóvá tett kúriai ítélet alapjául is szolgáló az a tény, hogy a jelen cikkünk első részében ismertetett konkrét esetben az illető csendőr-járőr valóban törvényellenesen járt el akkor, midőn a károsult iparost a más területen levő iparhatóság által ugyan, de teljesen szabályszerűen kiállított engedélye dacára, építőiparának gyakorlásában és tovább folytatásában megakadályozta.

Az irodai ügyvitel egyszerűsítése, a szolgálati napló és a szolgálati lap.

írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

(2. közlemény.)

A SZOLGÁLATI NAPLÓ.

Egy új szolgálati havifüzettel szemben — melyet nevezzünk „Szolgálati napló”-nak (Szn.) — én az alábbi követelményeket állítottam fel:

1. Tartalmazzon egy olyan könnyen vezethető rovatot, amely bármely pillanatban megmondja az őrsparancsnoknak, hogy a hó folyamán milyen természetű szolgálatokat vezényelt már és azokból mennyit.

Erre azért van szükség, hogy az őrsparancsnok állandóan tisztában legyen azzal, hogy a hó folyamán milyen szolgálatokat kell még vezényelnie, hogy az etekintetben fennálló minden köteletségének eleget tehessen.

Ez az óhaj a szolgálati havifüzettel szemben már rég megnyilvánult. Tudtommal egyes szárnyaknál szokásban van, hogy az őrsparancsnoknak a szolgálati havifüzet végén jegyzet alatt jelentenie kell, hogy a hó folyamán az I. számú, II. stb. számú őrzőjáratot hányszor portyáztatta le, hány helyi ügyeleti, hány nyomozó, stb., hány felszólított és hány ellenőrző szolgálatot vezényelt, ez utóbbiakból mennyi volt a nappali helyi, az éjjeli helyi, a nappali külső, az éjjeli külső ellenőrzés és mennyi az utánportyázás. Más szárnyaknál meg a szakaszparancsnok kötelessége ezeket az adatokat átvizsgálás alkalmával a szolgálati havifüzetre rávezetni.

Ezeknek az utólagos rájegyzéseknek azonban — eltekintve az összeállítással járó nagy munkától — csak az utólagos ellenőrzés szempontjából van értelme, de nem a közbiztonsági szolgálat és az őrsparancsnok szempontjából. A közbiztonsági szolgálat s az őrsparancsnok érdekeit ezek a statisztikai adatok csak akkor szolgálják, ha ezek már a hó folyamán bármikor mutatják, mi a jelenlegi helyzet.

2. Tartalmazza a vonatkozó hónapról a jelenlegi portyázási áttekintés adatait is. A jelenlegi portyázási áttekintésnek a szolgálati naplóba való beállítása elsősorban azt a könnyebbséget szolgálja, hogy őrsparancsnoknak valamely járőr-bevonulás bejegyzése után a járőr által érintett tereptárgyak előjegyzése végett nem kell egy külön előjegyzés után nyúlnia, hanem ezt a kötelezőségét magában a szolgálati naplóban végezheti el, másodszorban pedig a *szárnyparancsnoknak* így módjában áll a szolgálati naplóval együtt elbírálni azt, hogy a hó folyamán az őrskerület felügyelete a létszámviszonyokhoz és egyéb elfoglaltságokhoz képest megfelelő volt-e, s ha nem, úgy módjában áll azonnal intézkedni. Mindezt jelenleg csak félévvel később, szemle alkalmával és csak a szolgálati havi füzetek újabb átnézésével lehetne elbí-

rálni, amire azonban szemlén idő nincs és különben is — esetleges mulasztás esetén — az intézkedés már nagyon késői.

3. A szolgálati napló vezetése — az előbbi két pontban felsorolt több követelmény mellett is — oly egyszerű legyen, hogy egy belszolgálat előírása 10, egy egyszerűbb közbiztonsági szolgálat előírása 20, egy bonyolultabb közbiztonsági szolgálat előírása pedig 30 másodpercnél többet igénybe ne vegyen.

Ezeket a kitűzött célokat az alábbi módon értem el:

1.-hez: Mint a 3. számú *minta* mutatja, a szolgálat tulajdonképpeni előírása után beállítottam egy rovatot (a 10.-et), az úgynevezett statisztikai rovatot, melyben az összes előfordulható közbiztonsági és belszolgálatok elő vannak nyomtatva. Midőn az őrsparancsnok valamely

C. H.

Szolgálati napló.

1935 június —ról.

A Szn. 3. és 10/a. rovatában előnyomtatott rövidítések magyarázata:

R.	= rendes
F.	= felszólított
E.	= ellenőrző
Táv. kim.	= távolsági kimutatás alapján való portyázás
Öj.	= őrzjáratú beosztás alapján való portyázás
Hü.	= helyiügyelet
Pü.	= piacügyelet
Váü.	= vásárügyelet
Vü.	= vasútügyelet
Haü.	= hajóügyelet
Vb.	= vasútbiztosítás
Ub.	= útbiztosítás
Kr.	= közlekedésrendészet
Ny.	= nyomozás
Fá.	= fogolyátadás
Ev.	= elővezetés
Karh.	= karhatalmi segélynyújtás
Raz.	= razzia
Nh.	= nappali helyi
Éh.	= éjjeli helyi
Nk.	= nappali külső
Ék.	= éjjeli külső
Up.	= utánportyázás

A Szn. 11. rovatában a szolgálat, vagy változás kezdeténél az alábbi kötelező jeleket és rövidítéseket kell használni:

Közbiztonsági szolgálatnál:

gyalogos járőr	= ○ ○
lovas járőr	= ◐ ◐
kerékpáros járőr	= ⊙ ⊙

Belszolgálatnál:

napos vagy fogolyőrzés	= △
oktatás, vizsgáztatás, gyakorlatozás, lovardalovaglás, ruha stb. vizsga	= ×

Allományváltásnál:

áthelyezték	= Á.
beteg	= B.
büntetés alatt	= Bt.
céllövészetben	= C.
eltávozás	= Et.
fenyítés alatt	= Ft.
futár	= Fu.
felülvizsgálat alatt	= Fv.
kihallgatáson (előljárói)	= K.
kórházban	= Kh.
leszerelték	= L.
meghalt	= M.
szabadságon	= Sz.
tanúkihallgatáson	= Tk.
vezényelték	= V.

2. számú minta.

A szolgálati napló borítójának első oldala.

szolgálatot előír, akkor ennek a rovatnak megfelelő kockájába egy kis függőleges vonalacskát húz be, amely munka legfeljebb fél másodpercet vesz igénybe. Ezeknek a vonalacskáknak egy kockába eső függőleges összehúzószélből aztán az őrsparancsnok a hó folyamán bármely pillanatban könnyen és gyorsan meg tudja állapítani, hogy a jelen pillanatig az egyes őrjáratokat hányszor portyázta az őrs, hány helyi ügyeleti, közlekedésrendészeti stb. szolgálatot vezényelt már; az ellenőrzések közül hány volt nappali helyi, éjjeli helyi stb. Ezt a rovatot minden lapoldal végén kötelezően is összesíteni kell.

Ez a rovat egyúttal arra is jó, hogy a közbiztonsági szolgálatoknál egyébként gyűjtő elnevezéssel illetett rendes, felszólított- és ellenőrzőszolgálatokat közelebbről is meghatározza. Tehát, hogy például a rendes szolgálat helyi ügyelet volt, vagy a felszólított szolgálat karhatalmi volt, vagy az ellenőrző szolgálat éjjeli külső ellenőrzés volt stb.

A belszolgálatoknál pedig így minden külön bejegyzés nélkül tudjuk, hogy napos szolgálatról, fogolyőrzésről, oktatásról, vagy gyakorlatozásról stb. van-e szó.

Ezt a közelebbi meghatározást azonban ezzel a rovatval szemben nem állítottam fel feltétlen követelményként. Mert ezt a célt úgy is el lehetett volna érni, hogy a szolgálati napló jobb oldalán — mely az őrs tagjainak a nevét tartalmazza — a jelenlegi szolgálati havi füzetnél használt gyűjtő R. F. E. rövidítések helyett a részletes Hű., Váú., Ój. stb. rövidítéseket alkalmazzuk.

De ha már beállítottuk ezt a statisztikai rovatot, miért ne használnánk ki annak egyéb előnyeit is? Azaz így a szolgálati napló jobb oldalán elvileg továbbra is maradhatnak az eddigi gyűjtő R. F. E. rövidítések és nem kell azok helyett egy csomó új rövidítést megtanulni és alkalmazni.

Mivel azonban ez a statisztikai rovat az egyes szolgálatok nemét teljes részletességgel meghatározza, a szolgálati napló jobb oldalán a jelenlegi R. F. E. gyűjtő rövidítéseket még inkább összevonhatjuk, azaz ezek helyett teljesen elegendő valamely jellel csak azt kifejezésre juttatni, hogy az őrs tagjai közül ki lett közbiztonsági szolgálatra kivevényelve.

Ennek kifejezéséül én az egyezményes gyalogos-, lovas-, illetve kerékpáros járőr jelzést választottam, a járőrvezetőnél egy kis vonalacskával, a járőrtársnál e nélkül. (○ ○, ○ ⊙, ⊙ ⊙)

Így aztán az is megoldódott, hogy melyik rovatban és hogyan juttassuk kifejezésre azt, hogy járőr gyalog, lovon, avagy kerékpáron ment-e szolgálatba.

Ugyanígy egységes jelzést alkalmaztam a belszolgálat „töltényfűzés” válfajainál (△) és az oktatás, vizsgáztatás, gyakorlatozás, lovardalovaglás és ruha stb. vizsgájánál is (×).

Mindezeknek a jelzéseknek az alkalmazásánál kis gumibélyegző is használható.

Ugyanezt a gondolatmenetet szerettem volna a nem közbiztonsági jellegű szolgálatoknál és az állományváltozásoknál is követni, azaz a statisztikai rovatban ezeknek is minden válfaját felsorolni, a szolgálati napló jobb oldalán pedig ezeknél is egy egységes jelzést alkalmazni.

Ez a próbálkozásom azonban nem sikerült, mert a nem közbiztonsági jellegű szolgálatoknak és az állományváltozásoknak összesen 15 válfaja van és — a haláleset kivételével — ezek mindegyikénél van elindulás (megkezdés) és bevonulás (befejezés). Így tehát ezek részletes felsorolása a statisztikai rovatot 29 db kockával növelte volna, melyek a szolgálati napló baloldalán — kockán-

ként csak 0.4 cm-et számítva is — 11.6 cm helyet igényeltek volna. Erre pedig helyem már nem volt.

Így ezt a kérdést csak úgy tudtam megoldani, hogy a statisztikai rovatban a nem közbiztonsági jellegű szolgálatokat és az állományváltozásokat egy kalap alá véve, azokra a 10. rovatban mindössze csak a „fogyaték” és a „növedék” kifejezéseket alkalmaztam.

Ezt az egy kalap alá vevést annál is inkább megtehettem, mert akár nem közbiztonsági jellegű szolgálat, akár pedig betegség, szabadság, áthelyezés, stb. címén van valaki távol, az a közbiztonsági-, vagy belszolgálatra nézve egyaránt fogyatékot jelent.

Azt pedig, hogy a fogyaték, illetve növedék miért állott elő, a szolgálati napló jobb oldalán megfelelő rövidítésekkel juttattam kifejezésre.

Természetesen ezeknek a változásoknak a kifejezése a legegyszerűbb, tehát lehetőleg egy betűs rövidítéseket választottam, illetve számukra az ily rövidítéseket fenntartottam és ezen kívül — nehogy ezek alkalmazása nehézséget jelentsen — ezeket — mint a 2. számú minta mutatja — a szolgálati napló borító ívének első lapoldalára előírtam, azaz ezek a gyakorlatban mindig oda lennének nyomtatva. Ugyanis a rövidítések semmiféle megtakarítást sem jelentenek, ha azoknak előbb a Csűsz-ben utána kell nézni. Ez annyi időt vesz igénybe, hogy ezalatt a kérdéses szót minden rövidítés nélkül tízszer is le lehet írni.

2.-höz: Mint a 4. számú minta mutatja, a jelenlegi portyázási áttekintést a szolgálati napló borítóívének harmadik lapoldalára a francia fej alá állítottam be, azonban az alábbi egyszerűsítésekkel, illetve változtatással:

a) A tereptárgyakat nem névszerint, hanem csak sorszám szerint soroltam fel.

b) Nem jegyezzük be a járőrök egyes tereptárgyaknál való megjelenésének a keltjét, hanem a megjelenésnek csak függőleges vonalacskákkal adunk kifejezést. Az ugyanis egyáltalán nem fontos, hogy a járőr mikor jelent meg valamely tereptárgynál, hanem csak az a fontos, hogy a hó folyamán egyáltalán megjelent, illetve hányszor jelent meg. A kelt helyett én inkább a fejrovatban a kérdéses járőr számát juttattam kifejezésre, melynek alapján a vonatkozó szolgálati lap — a jelenlegi portyázási áttekintéssel szemben — könnyen kikereshető.

c) Minthogy őrsparancsnoknak — a Szut. 572. pontja alapján — nem kötelessége minden tereptárgynál havonta megjelenni, hanem csak 8, illetve 12 hetenként, ezért az őrsparancsnok előbbi, illetve a még ezt is megelőző havi portyázásainak kimutatására két rovatot állítottam be. Így valamely szolgálati naplóból az is ki-vehető, hogy az őrsparancsnok az elmúlt két, illetve három hónap alatt mely tereptárgyaknál és hányszor jelent meg.

d) A szomszédos őrsállomások felsorolását elhagytam, mert az ezeken való megjelenés — az áthelyezés esetét kivéve — az őrsparancsnoknak nem időhöz kötött, hanem szükséghez kötött kötelessége. Ezt pedig felesleges nyilvántartani.

Ezt a portyázási áttekintést szerettem volna a szolgálati napló jobb oldalára az őrs tagjainak felsorolása után vízszintes irányban beállítani, mert így annak vezetése még egyszerűbb lett volna. Tekintettel azonban arra, hogy egyes őrsök rendszeresített létszáma 12-nél is több, más őrsök meg 40–50 tereptárggyal is rendelkeznek, a szolgálati napló jobb oldala ilyen sok rovatnak a felöléléseire elégségesnek nem bizonyult. De ez jól is

Amit vissza kell szerezniünk: Árva vára.

van így, mert így legalább az őrök tagjainak a bejegyzésére 29 rovat áll rendelkezésre, ami azt jelenti, hogy a gödöllői őrök kivételével minden őrnek pótlap be-
ragasztása nélkül is elégséges lesz ez a rovat.

Ennél a portyázási áttekintésnél bizonyára feltűnik olvasóimnak az, hogy annak 2. rovatában tereptárgyak „csoportszámá”-ról van szó. Ez a következő elgondolással áll összefüggésben:

A Szut. 250. pont 3. bekezdése szerint „minden községnek és tereptárgynak egyformán gyakori leportyáztatása nem helyes, ezért nem emelhető kifogás az ellen, ha az őrparancsnok a közbiztonsági szempontból fontosabb községeket és tereptárgyakat, illetőleg őrjáratokat belátása szerint gyakrabban, a kevésbé fontosakat pedig ritkábban portyáztatja. Ilyen esetben is azonban havonként legalább egyszer minden községet és tereptárgyat feltétlenül le kell portyáztatni.”

Ez a rendelkezés más szóval azt jelenti, hogy az őrparancsnok csak a nem fontos tereptárgyakra vonatkozóan elégedhetik meg a havonként egyszeri leportyáztatással, a fontosabb tereptárgyakat azonban fontosságuk arányában havonta már többször kell portyáztatni.

Ezért — hogy az őrparancsnok erre a kötelességére is figyelmeztetve legyen — én a tereptárgyakat három csoportba osztottam:

Az I. csoportba tartoznak a 300 lélekszámon felüli, a II. csoportba az 50—300 lélekszámmal bíró és a III. csoportba az 50 lélekszámnál is kevesebbet számláló, vagy éppen lakatlan tereptárgyak.

Persze indokolt esetben (ipartelep, határszél) valamely tereptárgy elsőbbségi csoportba is sorolható, mint hová lélekszáma szerint kerülne.

Ilyen csoportosítás mellett azután az őrjáratok beosztás alapján havonta legalább egyszer minden tereptárgyat le kellene portyáztatni, ezenkívül azonban — ha a létszámviszonyok és egyéb elfoglaltság megengedi — minden II. csoportbeli tereptárgyat már többször és minden I. csoportbeli tereptárgyat még többször. A tereptárgyaknak ez a csoportosítása természetesen a távolsági ki-
mutatásba is be lenne jegyezve.

3-hoz: Mint a 3. számú minta mutatja, a szolgálati naplóba csak olyan adatokat vettem fel, amelyek elengedhetetlenek.

Elengedhetetlennek — a már említett statisztikai adatokon kívül — azokat az adatokat tekintettem, amelyek

a) mindennemű szolgálat és állományváltozás nyilvántarthatása végett az őrparancsnok,

b) nem őrparancsnok által történt járorkivezénylés esetén, járőr távollétében, járőr feladatát és hollétét illetőleg az ellenőrzés szempontjából az őrparancsnok,

c) bármely járorkivezénylés esetén, járőr távollétében, járőr feladatát és hollétét illetőleg az ellenőrzés szempontjából a szemlére érkező előjárók és

d) a helyes szolgálatvezetés felülbírálatása szempontjából az arra hivatott szakasz- és szárnyparancsnok tájékoztatása végett szükségesek.

Azokat az adatokat azonban, amelyek csak az iroda-
vezetés más ágaiban és csak járőr bevonulása után jät-

[illegible]

11

The diagram is a hand-drawn sketch on a grid background, featuring a central horizontal arrangement of symbols and various annotations. The symbols include circles, triangles, crosses, and numbers. The central part of the diagram consists of a row of crosses, a row of circles below it, and a row of triangles above it. There are also several numbers written around the diagram, including 19, 14, 26, 12, 11 1/2, 26, 4 1/2, 3 1/2, 19, 14, 0, 0. Other symbols include a large 'X' shape, a 'V' shape, and a '17' shape. The diagram appears to be a technical drawing or a schematic of a system.

Portyázási áttekintés.

4. számú minta, A Szolgálati napló borító ívének harmadik oldala.

szanak szerepet és amelyek a szolgálati lapból, vagy a fogalmazványból amúgy is kivehetők, — mellőztem.

Ilyen adatok: a közbiztonsági ügyek iktatószáma, járőr késése, korábbi bevonulása, járőrtársak elválása, sértett, káros, vagy elővezetendő egyén neve, lakhelye, az előfordult büntetendő cselekmény megjelölése, mint amely adatok a jelenlegi szolgálati havifüzetben mind szerepelnek.

Ezek az adatok kívül azonban még az őrs tagjaira nézve az oktatási és gyakorlatozási órák feltüntetése is elhagyható a szolgálati naplóból. Ugyanis az 1936 január 1-én életbelépett Cs-8 jelzésű utasítás 103. pontja szerint az őrsparancsnok félhavonként annyi órát köteles oktatni, ahány hétköznapi van a vonatkozó félhónapnak.

Ez tehát azt jelenti, hogy most már nem minden csendőrré nézve kell azt kimutatni, hogy naponta átlag 2 óra oktatáson vett részt, hanem az őrsparancsnokra nézve azt, hogy naponta átlag 1 óra oktatást tartott.

Igy tehát a szolgálati naplóban is csak azt kell kimutatni, hogy az őrsparancsnok hányszor és hány órán át tartott oktatást. Ez pedig a 10/b. rovat összesítéséből bármikor kivehető.

De az elengedhetetlenül szükséges adatokat is előnyomtatva és úgy állítottam be a szolgálati naplóba, hogy őrsparancsnoknak bármely szolgálat, vagy változás esetén a szolgálati naplóba kizárólag csak számokat, jeleket és betűket kell beírnia (1—8. és 10., 11. rovat), szót csak kivételesen (9. rovat), mondatot azonban sohasem. Ez az eljárás nemcsak felbecsülhetetlen munkamegtakarítást jelent, hanem emellett a szolgálati naplót lehetetlen rosszul vezetni. A formáságokon való lovaglásnak tehát itt helye nem lehet.

Ezenkívül az egyes változások közötti vízszintes rovatok is úgy elő vannak nyomtatva, hogy az őrsparancsnoknak naponta csak egyszer — a nap lezárása alkalmával — kell a vonalzót kezébe vennie és ekkor is csak az egy cm-es 1 rovatot kell neki azzal áthúznia.

A vízszintes rovatoknak ez az előnyomtatása minden lapoldalon 33 szolgálat, vagy változás bejegyzését teszi lehetővé, ami a jelenlegi szolgálati havifüzettel szemben — a papír megtakarításon kívül — lényegesen kevesebb átvitelezést tesz szükségessé.

Szóval a szolgálati naplónál elengedhetetlenül szükséges adatok bejegyzését is 90%-ban a nyomdászokra hárítottam és azt hiszem, méltán. Mert az ő hivatásuk az, hogy minél több szöveget szedjenek, a csendőrnek azonban az, hogy minél többet mozogjon az őrskörletben és ott közbiztonsági szolgálatot teljesítsen, az őrsparancsnoknak pedig az, hogy vezessen, irányítson és oktasson.

Nagyon sokat törtem a fejem a francia fej kérdésén. Ennek ugyanis tagadhatatlanul nagy előnye az, hogy alkalmazása mellett a szolgálati naplóba az őrs tagjainak a nevét havonta csak egyszer kell beírni. Ezzel szemben viszont egyrészt az a hátránya, hogy a póstán való küldésnél a szolgálati napló felső része mindig összegyűrődik, másrészt pedig az, hogy pontatlan nyomtatás esetén a betélapok nem mindig vágnak a francia fejjel, ami pedig — különösen a 10. rovat keskeny kockáinál — zavarokra adhat okot.

A francia fej helyett tehát sokkal jobb lenne, ha minden csendőrnek lenne egy 3 cm. hosszú bélyegzője, amely csak vezeték- és keresztnévét tartalmazná és így szolgálati élete alatt mindig használhatná. Áthelyezése esetén ezt magával vihetné és mindenkor őrsparancsnokának beszolgáltathatná.

Ezek a kis névbélyegzők a szolgálati naplóban nemcsak a francia fej mellőzését tennék lehetővé és még hozzá oly módon, hogy így a neveket a hó folyamán még egyszer sem kellene leírni, hanem ezeket egyúttal a szolgálati lapoknál is igen előnyösen lehetne használni. Ezenkívül ez esetben a szolgálati napló borítóívének a 3. lapoldalán lévő portyázási áttekintés mélysége is 5 cm-rel megnagyobbodnék, ami a 45-nél is több tereptárggyal bíró őrsökön fontos lehet.

Mindenesetre én mintámban a bonyolultabb eljárást, tehát a francia fejet dolgoztam ki, mert ebből a nem francia fejes mintát már nagyon könnyű elképzelni.

Az azonban bizonyos, hogy a francia fejes szolgálati napló betétlapjainak az előállítására a nyomdában a legnagyobb gondosságot igényli, mert azokon a rovatok még egy millimétert sem csúszhatnak jobbra, vagy balra.

Az általam így összeállított szolgálati napló vezetése tekintetében több próbát eszközöltem és minden egyes esetben sikerült minden belszolgálati változást 10, egyszerűbb közbiztonsági szolgálati változást 20 és bonyolultabb közbiztonsági szolgálati változást 30 másodperc alatt bejegyezni.

Egyébként a szolgálati napló méretei a következők:

Vízszintes irányban: a baloldali szélzet 0.7 cm., az 1—7. rovatoknak mind a 10 kockája 1—1 cm., a 8. és 9. rovatok 3—3 cm., a 10. rovatnak mind a 32 kockája 0.4 cm., középszelzet 0.2 cm., összesen tehát a baloldal 29.7 cm. A 11. rovatnak mind a 29 kockája 1—1 cm., jobb oldali szélzet 0.7 cm., összesen tehát a jobboldal is 29.7 cm.

Függőleges irányban: a felső szélzet 0.75 cm., a feje rovat 5 cm., az áthozatal 1.25 cm., a bejegyzéseknek mind a 33 rovata 1—1 cm., az átvitel 1.25 cm., az alsó szélzet 0.75 cm., összesen 42 cm.

A portyázási áttekintésnél:

Vízszintes irányban: az 1. és 2. rovat 1—1 cm., a 3. és 5. rovatnak mind a 2—2 kockája 1—1 cm., a 4. rovatnak mind a 46 kockája 0.5 cm.

Függőleges irányban: a szolgálati napló már ismertett feje rovatán kívül a címszavak 1 cm., a feje rovat 3 cm., amely alatt 45 db. 0.7 cm-es kocka van.

A szolgálati naplóval kapcsolatban végül még meg kell jegyezni, hogy a fürdőkülönítmények részére egy más alakú szolgálati naplót állítottam össze.

Egy újabb minta közlésével azonban sem lapunk hasábjait terhelni, sem lapunk olvasóit fárasztani már nem akarom, így mindössze csak annyit jegyzek meg, hogy a fürdőkülönítmények szolgálati naplójában — mivel azok naponta gépiesen ismétlődő szolgálatokat teljesítenek — statisztikai rovatra (10) nincs szükség. Így ennek a rovatnak a helyét is a fürdőkülönítményre vezényelték neveinek a bejegyzésére lehet fordítani, amire egyes nagy létszámú fürdőkülönítményeknek nagyon is szükségük van.

Az őrkülönítmények szolgálatát nem ismerem, de úgy gondolom, hogy a fürdőkülönítmények számára készített szolgálati napló az őrkülönítményeken is használható lenne.

(Folytatjuk.)

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Adua-Makallé-Amba Aradam.

Baratieri—De Bono—Badoglio.

Írta: RÁSY BARNA ny. százados.

Március elsejét ünnepelte Itália.

Március elseje harminckilenc esztendőn át szomorú emlékeztető, fájó nyílt sebe volt az olasz nemzetnek. A negyvenedik: győzelemittas, büszke boldog szívek má-mora.

*

Negyven esztendeje, hogy az abesszinek 1896 március 1-én Baratieri altábornagy 14.000 főből álló hadtestét az Aduánál vívott csatában teljesen megsemmisítették. Amikor ennek a forró, véres napnak az alkonyatján Menelik császár győztes csapatainak nyomában törzskarával Aduától északkeletre a Gund-Abta mentén előrelovagolt, a Gund-Abta völgyét hétézer fehér dolmányos olasz katona borzalmasan megcsonkított holtteste borította. Maga Baratieri és kívülre még 2—3000 ember alig tudta megmenteni pusztá életét. Négy dandártábornoka közül kettő elesett, egy megsebesült, az aszkari-dandár parancsnokát pedig, Arimondi tábornokot az abesszinek foglyul ejtették.

Baratieri hadvezéri meggyőződése és belátása ellenére vívta meg ezt a csatát. Rómából sürgették. Ott volt zsebében Crispi, akkori kormányelnök türelmetlen hangú sürgőnye: „Olaszország győzelmet vár! — Még pedig egy olyan győzelmet, amely egyszer és mindenkorra elintézi az abesszin kérdést!” — Akkoriban pattanásig feszült volt a belpolitikai helyzet Olaszországban. Crispi egy nagyobb katonai győzelemmel Afrika felé akarta terelni a figyelmet s így levezetni a belső feszültséget. — De hadvezéreket nem jó sürgetni! — Ha a hadvezér felé a győzelem pálmája int, a hadvezér úgyis siet azt leszakítani. Ha azonban egy hadvezér, mások befolyásolására, ingadozva, vagy éppen meggyőződése ellenére indítja meg a hadműveleteket, abból rendszerint katasztrófa támad. Mint ahogyan 1896-ban Aduánál történt.

A szerencse is elpártolt tőle attól a pillanattól kezdve, ahogy négy dandárának az előnyomulási parancsot kiadta. Az éjszakai előnyomulás alkalmával egy magaslat végzetes névcsereje és más tévedések következtében elveszett az összeköttetés a főcsapat és a két szárnydandár között. Március 1-én hajnalban, amikor a nap felkelt, Baratieri altábornagy egészen más helyzetben találta csapatait, mint ahogyan ő azt kitervezte és elrendelte. Jóvátenni a tévedéseket és hibákat már nem lehetett, mert egyidejűleg a nap felkeltével máris sűrű puskaropogás és egy-egy ágyúdörrenés jelezte, hogy a kelténél 6 kilométerrel előbbrohant aszkari-dandár az abesszinekkel már harcban áll.

Ezt a vigyázatlanul előrerohant dandárt a sokszoros túlerőben lévő abesszinek hamarosan elintézték. Rendkívül elkeseredett heves harcok után azonos sorsra jutott a Dabormida tábornok parancsnoksága alatt álló és ugyancsak izoláltan harcoló jobbszárnydandár is. A két dandárból álló főcsapat pedig — elvesztvén mindkét oldalán a biztosítást — igen nehéz helyzetbe került. Órák hosszat tartó tűzharc és kézitusája után az abesszineknek mind mélyebbre nyúló átkaroló mozdulatát kikerülendő és amúgyis a helyzet tarthatatlanságát látva, Baratieri elrendelte a visszavonulást. A visszavonulás tűrhető rendben kezdődött, de amikor Menelik az addig tartalékban álló 10.000 galla lovasát rohamra indította a visszavonulók sorai közé, ez a visszavonulás kétségbeesett pánik-

szerű meneküléssé vált. A Gund-Abta völgyében már nem csata, de vad mészárlás folyt, amelyben a galla lovasok kényük-kedvük szerint kaszabolták le a kötelekeiből teljesen felbomlott, visszaözlő olaszokat. Így lett az Aduától északra húzódó Gund-Abta völgye az olaszok, egyben Crispi reménységeinek nagy temetője.

Adua fájó nyílt sebe maradt Olaszországnak.

Különösen érezte ennek a sebnek a sajnását a hatalmasan feltörő fasiszta Olaszország. Gyarmatok hiánya, túlnépesedés, nyersanyagszegénység, politikai presztizsikérdés, nem utolsósorban ez a negyven esztendővel ezelőtt elszenvedett katasztrófális vereség is hozzájárult ahhoz, hogy negyven esztendővel később Mussolini elindítsa hadait Keletafrikába. A jelszavak között talán elsősorban ezzel:

Bosszú Aduáért!

Negyven évvel Adua után.

Főparancsnok: De Bono tábornok.

De Bono hű fegyvertársa, személyes barátja Mussolininak. Csaknem egész életét a libiai és eritreai gyarmaton töltötte. A fasiszta mozgalomban nagy érdemei vannak. Jobban, mint mindenki más, ismeri Eritrea lakosságát, közkeveltségnek örvend, ismeri az afrikai hadviselés nehézségeit és módszereit...

Mi sem természetesebb tehát, mint hogy ő áll annak a lelkes, tettrevágyó olasz haderőnek az élén, amely 1935 október 2-án a Mareb folyón átkelve abesszin területre lépett. De Bono azonban már 75 éves!... és személyesen résztvett az 1896-os hadjáratban. Előny vagy hátrány!?... A személyes emlékezés Aduára nem szolgál minden tekintetben a hadvezér előnyére. Adua emlékezete intő tanulság, de egyben súlyos kolonc is.

De Bono tábornok lelkiismeretes, féltő gondossággal adta ki mindama rendelkezéseket, amelyek biztosították, hogy egy második Adua meg ne ismétlődhessek. Lassan, óvatosan nyomult előre. Ahol az összeköttetés, az utánpótlás körül valami baj volt — megállt és az előnyomulást csak akkor folytatta, ha a hadviselés óriási, komplikált és igen érzékeny — a távoli afrikai hadszíntéren különösen kényes — gépezete megint pontosan működött. Az előnyomulás ütemét Rómában kissé túllassúnak, De Bono tábornok hadviselési módszerét túlzottan óvatosnak találták. Bizonyos bel- és külpolitikai okok erősebb iramot diktáltak. A nyersanyagokban amúgyis szegény Olaszország ellen a népszövetség gazdasági és pénzügyi szankciókat léptetett életbe és Olaszországnak félnie kellett attól, hogy ha a háború túlsokáig elhúzódik, bizonyos — a hadviselésben nélkülözhetetlen — anyagokban olyan nagyfokú hiány lép fel, hogy a hadjárat továbbfolytatása és a kitűzött cél elérése lehetetlenné válik.

Olaszországban teljes elismeréssel adóztak De Bono szereplésének, az ő nevéhez fűződik Adua, Axum és Adigrat elfoglalása és az ő seregei tűzték Makallé falára az olasz lobogót. Makallétól délre azonban és délnyugatra a sokat emlegetett Tembienben felvonult közben az abesszin haderő és nagyjában az a kérdés foglalkoztatta nemcsak Olaszországban az illetékes helyeket, de általában mindenkit, akit az olasz-abesszin hadjárat sorsa érdekelt, hogy: Ha az előnyomulás abban az időben is csak lassú, nehézkes volt, amikor közel az eritreai hadművelési bázisokhoz a hadsereg hátának közvetlen közelében minden rendelkezésre állott a csapatoknak, amire szükség volt, — ha az előnyomulás akkor is csak nehezen, veszteségteljes harcokban gördült előre, amikor tulajdonképpen csak nyugtalanításra visszahagyott különítmények, bandák ellenállását kellett megtörni, — mi lesz

A közigazgatási továbbképző tanfolyamot március 2-án nyitották meg ünnepélyes keretek között a belügyminisztérium dísztermében. Az asztalnál jobbról-balra: Dr. Preszly Elemér belügyi államtitkár, Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, vitéz Jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök, vitéz Leveldi Kozma Miklós belügyminiszter és Dr. Mártonffy Károly miniszteri titkár.

most Makallé után!?!? -- amikor a felvonult és részben kitűnően felszerelt abesszin erők, az eddiginél is nehezebb terep, még nehezebb utánpótlási viszonyok gördíté- nek leküzdhetetlennek látszó akadályokat az olasz had- sereg útjába!?!...

A harckocsik és repülőgépek csak kismérvben váltot- ták be a hozzájuk fűzött reményeket. Sok helyen az erősen szaggatott sziklás terepen a tankokat egyáltalában nem lehetett használni és a repülőgépek is sokszor tértek vissza eredménytelenül kiindulási helyükre, mert az abesszinek jól értették, hogyan kell és lehet sokszor egész menetoszlopokat az ellenséges repülők szeme elől elrejtetni. A modern harci eszközök abszolút fölényébe vetett hit lassan-lassan tűnőben volt. A Tembienben visz- szamaradt, illetve oda felvonultatott abesszin erők (Imru herceg, Ras Szeyum és Ras Kassza seregei) mind erősebb és erősebb nyomást gyakoroltak az olasz hadsereg jobb- szárnyára, sűrű rajtaütések követték egymást a hadsereg hátában is. De Bono bevonult ugyan Makalléba, de nehéz gondot okozott neki és sok emberébe került az előnytele- nül alakult frontvonalnak, nevezetesen az Aduát Makal- léval összekötő útnak a biztosítása. Általánosságban az olaszok helyzetét a döntésre hívtott főarcvonalon mindennek inkább, mint kedvezőnek lehetett mondani.

De Bono tábornok nem vesztett csatát, nem követett el mulasztást, jelentékeny területet vett birtokába, de mindennek dacára nem voltak vele megelégedve. De Bono kipróbált, jó katonának bizonyult most is mint katoná- életében eddig mindig, de nem bizonyult a n n a k a hadvezérnek, akire a nehéz feladat megoldásánál

Rómának szüksége volt. Az olaszok november 8-án vo- nultak be az abesszinek által kiűritett Makalléba, de tíz nap múlva De Bono tábornokot — egyidejű tábornagyi kinevezése mellett — főparancsnoki állása alól felmentet- ték és helyébe Badoglio marsallt, az olasz hadsereg ve- zérkari főnökét küldték Afrikába.

Kétségtelennek látszik, hogy De Bonot azért hívták vissza, mert Rómában nem voltak megelégedve az elő- nyomulás menetével vagy olyan iramot diktáltak De Bonónak, amelyért ő a felelősséget nem vállalta. Közvet- len ok lehetett az is — persze ez ma még csak találgatás és feltételezés — hogy a Makallétól délre elterülő, az egész vidéket, Makallét is uraló, közel 3000 méter magas *Ambra—Aradam* hegyet az abesszinek kezén hagyta, il- letve nem kísérelte meg ennek a hadászati szempontból olyannyira fontos kulcspontnak a birtokbavételét. Megint más kérdés persze, hogy De Bono akkor — 1935 novemberében — megfelelő előkészítés nélkül vajjon vál- lalkozhatott e erre a feladatra!?

*

Az *Ambra—Aradam* név érdemes a megjegyzésre, mert ezt a nevet — minden valószínűség és a dolgok mai állása szerint — az abesszin hadjárat *döntő* csatájának fogja nevezni a hadtörténelem.

De Bono tábornok főérdeme, hogy azon a területen, amerre hadai elvonultak, mesterien kiépítette és beren- dezte a hadtápvonalat. Gépkocsikkal, nehéz járművek- kel járható utakat épített, kutakat furatott, telefon- és táviróvezetékeket húzatott, repülőállomásokat létesített, általában úgy adta át utódjának a helyét, hogy Badoglio

marsall a legmagasabb, őszinte elismerés és köszönet hangján vett búcsút a távozó 75 esztendőös öreg bajtárstól.

Badoglio beváltja a hozzáfűzött reményeket.

Az általános helyzetet, az abesszin háború óriási és sokféle nehézségeit vagy egyáltalában nem, vagy csak felületesen ismerő közvélemény a hadvezéri csere nyomában máról-holnapra csodát várt. Amikor eltelt két hónap és az északi fronton semmi lényeges változás nem következett be, már nemcsak a tájékozatlan közvélemény, de komoly katonai szakkörök is hajlottak arra, hogy az olasz vállalkozást kilátástalannak tartsák. Eltelt újabb egy hónap. — A harmadik azóta, hogy De Bonot leváltott Badoglio. Újabb változás, újabb siker nélkül. — Most már kialakult az az egyöntetű vélemény, hogy Makallé az olaszok Verdunje lett, ahonnan nincs tovább. Sem De Bonoval, sem Badoglioval!...

Ez év januárjában azután történt valami, ami kis izelítőt adott abból, hogy az európai hadvezetés mégis csak magasabb színvonalon áll, mint az abesszin. Februárban pedig Badoglio teljes mértékben igazolta a beléje helyezett reményéseket. Januárban ugyanis az abesszinek támadásba mentek át az adua-makalléi vonal ellen, azzal a célkitűzéssel, hogy Makallét, illetve a Makallé körül harcoló I. (Sartini) hadtestet utánpótlási vonalától elvágják. A helyzet — különösen az abesszin híradások nyomán — olykor kritikusként látszott. Addis-Abbeabából több ízben jelentették, hogy Makallé körülrázása befejezett tény s oda a bevonulást csak stratégiai okok miatt halogatják. Az olaszok a Tembienben több helyen tért veszítettek és Ras Szeyum, Ras Kassza csapatai az igen fontos Abaro hágótól jobbra és balra veszedelmesnek ígérkező áttöréssel fenyegették az olaszok adua—makalléi vonalát. Igaz ugyan, hogy az adua-makalléi út elvágása nem jelentette volna még a makalléi erők teljes elvágását, mert Eritreából Adigráton át más út is vezet Makalléba, de kétségtelen, hogy ha itt sikerült volna az abesszineknek az olasz vonalat áttörniök, úgy az adigrát—makalléi vonal még kevésbé lett volna tartható. — Már-már egy második „Adua” réme fenyegetett. Az abesszinek támadása azonban — mondhatni váratlanul, meglepetésszerűen — kezdett fokozatosan ellanyhulni, végül teljesen megtörtött. Kétségtelen, hogy az abesszin támadás kudarcbafulladásánál igen nagy szerep jutott a modern harci eszközöknek, amelyekkel az olaszok rendelkeznek. Volt azonban egy másik tényező is, ami talán még döntőbben befolyásolta az abesszin támadás kifulladását. Akkor ugyanis, amikor az abesszin támadás a Tembienben megindult, Badoglionak sikerült — szinte észrevétlenül, a jelentésekben mintegy elsikkasztva — két jelentéktelen kis helységet elfoglalnia Makallétól délnyugatra. A két kis afrikai falunak a neve: Debrí és Neguida. Ennek a két kis helységnek, illetve környékének az elfoglalásával Badoglio éket vert a már fentebb említett három herceg csapatai és Mulugeta hadügyminiszter parancsnoksága alatt álló — legerősebb és legjobban felszerelt — hadsereg közé. Ezzel a beékeléssel Badoglio megakadályozta, hogy a támadást végrehajtó tembieneni seregeknek Mulugeta közvetlen segítséget nyújthasson.

... és ugyancsak ennek az éknek volt köszönhető, hogy később, február 10-én, amikor Badoglio a Makallénál összevont I. és újonnan alakított III. hadtesttel az *Amba-Aradamot* megszállva tartó Mulugeta seregét megtámadta, a Mulugeta-hadsereg éppenúgy nem kaphatott közvetlen támogatást a tembieneni seregektől, mint ahogyan egy hónappal előbb ezek nem kaphattak tőle.

Aki a hadműveleteket jó térkép segítségével figyelmesen és valamelyes szakértelemmel kísérte, már az olaszok védekező harcai alatt rájöhetett, azaz inkább megsejtette, hogy itt — bár az abesszinek támadnak — a repülőbombáknak, ágyuknak és géppuskáknak ebben a pokoli véres koncertjében — *már ekkor!* — a primhegedűs szerepét Badoglio játszotta és mintha a tembieneni abesszin seregek azt csinálnák, amit Badoglio akar és úgy, ahogy ő akarja. Nagy hadvezérek haditudománya éppen abban áll, hogy a hadműveletek mesteri irányításával reá tudják kényszeríteni akaratukat az ellenfélre. Az abesszinek hevesen és elkéseredetten támadtak ugyan a Tembienben, de leginkább csak ott nyertek tért — ez volt a szemlélő benyomása és ezt igazolják a bekövetkezett későbbi események —, ahol bizonyos területrészek átengedésével Badoglionak bizonyos messzebbmenő tervei voltak.

Az abesszineknek is sikerült tompa ék alakjában állásaikat előbbrevinni a Tembienben. De a hadászatban ék és ék között óriási különbség van. Amíg Badoglio éke Debrí-Neguidánál harcoló hadseregeket választott széjjel, addig az abesszin tompa ék Abbi-Addinál és az Abaro környékén inkább az olaszok érdekét szolgálta, mert a púpszerű kidudorodás csak addig jelenthet előnyt egy haderő számára, amíg támadásban van, vagy támadást készít elő. Különben csak arra jó, hogy könnyen sebezhető támadási felületet nyújtson az ellenségnek. Badoglio kettős feladatot oldott meg teljes sikerrel. Kivédte az abesszinek támadását és már a védekező harcok során megalapozta az elkövetkezendő saját támadást.

Olasz zászló az Amba-Aradamon.

Hosszantartó, alapos légi felderítés, nemkülönben nehéz tüzérséggel végrehajtott pergőtűzszerű előkészítés után február 10-én támadásra indultak a Makallétól délre álló olasz erők. Támadásra a bástyaszerűen magasba emelkedő, óriási fellegrvárhoz hasonló, bevehetetlennek látszó Amba-Aradam ellen.

Nem célom és nem is szorítható be ennek a cikknek a keretébe az amba-aradami csata részletes leírása. Főjellegzetessége és érdekessége ennek a csatának az volt, hogy aszkari csapatok és tankok nem vettek benne részt. Úgy látszik, Badoglio gondolt mindenre. Arra is, hogy a világ közvéleményébe — talán nem is teljesen alaptalanul — befészkelte magát az a hiedelem, hogy az olaszoknak eddig minden sikerét az aszkarik és a tankok tömeges, kiméletlen bevetése hozta meg. Gondolt-e erre Badoglio vagy sem, az most találgatás. Az a körülmény azonban, hogy az olaszok tankok nélkül és tartalékban álló aszkarikkal vívtak meg egy nehéz, nagy és győzedelmes csatát, kétségtelenül nagy mértékben emelte Olaszország katonai tekintélyét.

Mulugeta mintegy 80.000 főnyi serege minden tőle telhetőt elkövetett, hogy állásait tartsa. De az olasz repülők és nehéz tüzérség borzalmasan pontos munkát végeztek. Az ördögi pontossággal becsapódó bombák és gránátok, amelyeknek súlya, az egyik angol haditudósító szerint, mintegy négyszázezer klogrammra volt tehető, feltépték, felszaggatták az abesszin sziklaállásokat és ott, ahol még élet, ellenállás mutatkozott, vagy ahol — az abesszin vívtéséget dicsérendő, elég sűrűn — ellentámadásokat kíséreltek meg, az olasz feketeingesek, bersagliérik és nemrég az afrikai hadszíntérre szállított alpinik nem riadtak vissza a szuronyharctól.

Február 15-én délben az Amba-Aradamon már olasz zászló lengett.

Az amba-aradami csata legnagyobb és legfontosabb jelentősége azonban nem abban áll, hogy az olaszok Mulugeta seregét megverték és az Amba-Alagi felé vezető utat megnyitották. Az igazi jelentőségét a vázlatról kell leolvasnunk. Ez a vázlat a helyzetképet mutatja két-három nappal az Amba-Aradam elfoglalása után.

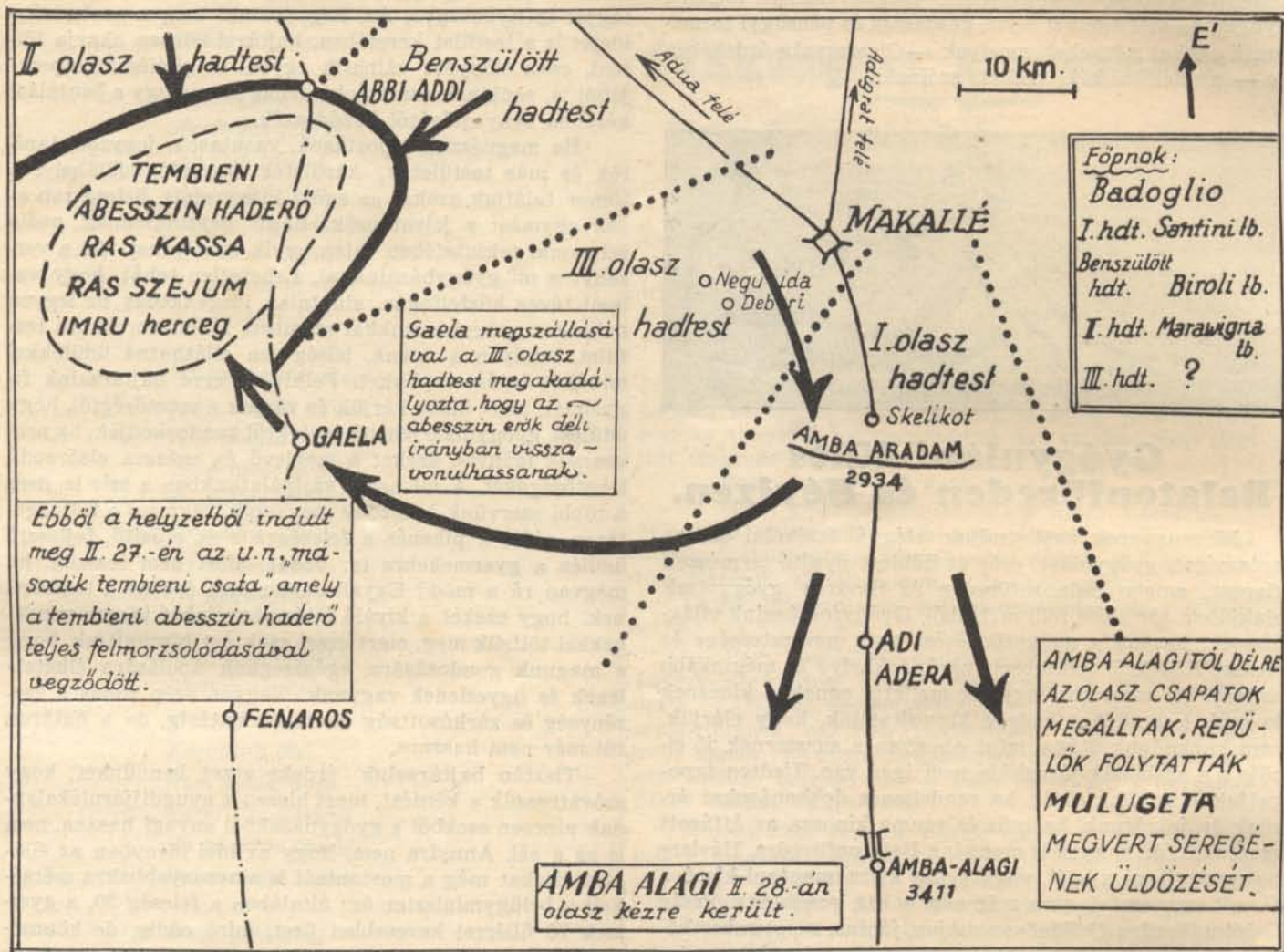
A vázlatból azt láthatjuk, hogy a Mulugeta-hadsereget üldöző és Amba-Alagi felé előnyomuló olaszok egy

mint ezt a jelentést az aduai csata 40 éves évfordulóján. Érthető hát, hogy Olaszországban ezen a napon örömujjongással teltek meg a szívek, amelyekben Adua szomorú emléke is lassan teljesen elmosódik. Ezentúl március 1 nem a gyász és vereség, de a diadal ünnepe lesz Olaszországban.

*

Abban az órában, amikor ezek a sorok a nyomdába

Helyzet az amba-aradami csata 1936. március 15. után.

része — mint később megtudtuk: egy teljes hadtest — kikanyarodott nyugat felé és megszállta Gaelát. Gaelán keresztül vezet az az út, amely a Tembienben harcoló seregeket az abesszín főhadiszállással, Desszjével összekötötte. Gaela megszállásával ez a fő összeköttetési vonal megszakadt és a tembien-i három abesszín sereg válságos helyzetbe került.

Később, február 27-én Gaelából kiindulva az olaszok hátba támadták Ras Kassza hadseregét, ugyanakkor északról is általános támadásba mentek át az olaszok. Az abesszín — mint előre látható volt — minden képzeletet felülmúló elszántságuk és vitézségük dacára sem bírták sokáig ezt a harapófógószerű halálos ölelést és amikor az aduai csata negyvenedik évfordulójához érkezett, Badoglio marsall ezt a hadijelentést küldte hazájába: „Az eritreai fronton Ras Kassza hadserege súlyos vereséget szenvedett. A megvert hadsereg teljes felbomlásban van.”

Badoglio szebb ajándékot aligha tudott volna küldeni,

kerülnek, már nemcsak Ras Kassza, de Szejum és Imru seregei is vereséget szenvedtek úgy, hogy tulajdonképpen az egész abesszín északi haderő felmorzsolódott. Lehet, hogy máris döntő győzelemmé nőtt az a győzelmi sorozat, amelynek első állomása az Amba-Aradam volt. Persze a világ békés és háborús örvénye kavargásában, a világpolitikai helyzet kiegyensúlyozatlanságában egészen biztosan nem lehet soha semmit állítani. Következtetni lehet és ha a logika végeredményben nem is csapja be az embert, sokszor egészen szeszélyes játékot űz a szegényes emberi aggyal. Elhamarkodottnak és kissé túloptimistikusnak vélem azt a most kialakult nézetet, hogy abesszín ellenállás végkép megtört. Nem szabad bizonyos tény-körülményeket figyelmen kívül hagyni. Az eddig megvert és felmorzsolott abesszín seregek számereje kb. 120—140 ezer főre tehető. Tudjuk azonban, hogy a haderő száma sokkal nagyobb, legalább ötszöröse-hatszorosa ennek a számnak. Az úgynevezett és sokat emlegetett császári testőrség — amely a tulajdonképpeni sorkatonasá-

got alkotja — állítólag 240 ezen főből áll és jól van felszerelve. A hegyóriások újabb és újabb Amba-Aradamokat jelentenek. Az olaszok élelmezési és utánpótlási gondja minden kilométerrel nő. Április első felében szokott beköszönteni a nagy esőzés is, ami lehetetlenné tesz minden nagyobb hadműveletet. Számos ismeretlen tényező is befolyásolhatja a dolgok további alakulását.

Legvalószínűbbnek látszik az, hogy elérkezett az ideje egy sikerrel kecsegtető békeközvetítésnek. A négus igyekezni fog menteni, ami menthető, Mussolini pedig, mint a háború győztese, tekintélyének megnövekedése mellett, nyugodtan mérlegelhet olyan gazdasági és pénzügyi természetű okokat s érveket, amelyek — Olaszország érdekében is — a mielőbbi béke mellett szólnak.

Gyógyulás-üdülés Balatonfüreden és Hévízen.

Mi magyarok nem tudjuk eléggé értékelni azt az egészséget, gyógyulást, erőt és üdülést nyújtó természeti kincset, amely Balatonfüreden és Hévízen gyógyvizek alakjában tör elő a föld mélyéből. Gyógyforrásaink világ-híresek, hazánk a gyógyfürdőzés egyik nevezetessége és messze földéről felkeresett zarándokhelye és méginkább az lesz. De mert itt vagyunk mellette ennek a kincsnek és csak a kezünket kellene kinyujtanunk, hogy elérjük, nem kapkodunk utána, mint ahogyan a suszternek jó cipője s a szabónak jó ruhája nem igen van. Ijedten tapogattuk a szívünk táját, ha rendellenes dobbanásokat érzünk és jajgatunk, ha csúsz és reuma kínozza az átfázott csontokat, de hogy el is mennénk Balatonfüredre, Hévízre meggyógyítani a bajt, vagy pedig kiszusszantani kissé a fáradt szervezetet, arra már nem sokan gondolnak. Pedig Balatonfüreden (különösen május, június, szeptember hónapokban, amikor fokozottan szénsavdús a forrás) a szív- és vérkeringési szervek betegségeire, érelmeszesedésre, az emésztő és légzőszervek hurutos betegségeire, vese és anyagcserebántalmakra, Hévízen izom és ízületi csúzra, idegszábra, hasi izzadmányokra, női bajokra, törési sebekre lehet gyógyulást találni, biztos, de sokszor csodálatos eredménnyel.

Érthetetlen tehát az a tartózkodás, amivel a csendőrség tagjai a balatonfüredi és hévízi gyógyházainkat az utóbbi években szinte elkerülik. Ebben a két nagyszerű intézményünkben folytonos eleven életnek, gyógyulásnak, üdülésnek kellene lennie, hiszen legalább annyi pénzbe, amennyiért ezekben a gyógyházakban elsőrangú kényelmet, ellátást és még gyógyulást is kapunk, otthon a háztartás is belekerül. Nem is anyagi okokban kell tehát a hibát keresnünk, hanem valami érthetetlen idegenkedésben, főként pedig a tájékozatlanságban. Sokan azt hiszik, hogy az 1935. évi 6. sz. Csendőrségi Közlöny mellékletként kiadott Általános Határozványokban előírt alakiságok nehézkessé teszik a bejutást, holott a betegnek elég

az egyszerű orvosi bizonyítvány, az üdülni óhajtnak pedig még arra sincsen szüksége. Nem okvetlenül szükséges tehát, hogy egyáltalában beteg legyen valaki, ha ezekben a gyógyházakban pihenni akar. Ha nincs szüksége szén-savas, vagy reumagyógyító vízre, senki sem kötelezi arra, hogy fürödjék s még mindig bőséges lehetősége van, hogy azért az időt kellemesen, testre és lélekre üdítően töltsse el. Attól sem lehet tartani, hogy az ilyen beutalási kérelem bármiféle egyéni-szolgálati kényelmetlenséggel járna, mert hiszen az előjárók nagyon jól tudják, hogy azért vannak ezek a gyógyházaink, hogy a testület minél több tagjai igénybevegye. Az, hogy valaki még a szabadság-idejét is a testület keretében, bajtársi körben akarja tölteni, csak előnyére válhatik egyéni megítélés szempontjából is, senkinek semmi oka tehát arra, hogy a beutalási kérelem benyújtásától húzódozzék.

Ha megnézzük a postások, vasutasok, jegyzők, tanítók és más testületek, közületek hasonló üdülőhelyeit, tömve találjuk azokat az egész idény alatt. Szinte taposák egymást a jelentkezők, hogy bejuthassanak, pedig színvonal tekintetében talán egyik sem veheti fel a versenyt a mi gyógyházainkkal. Lehetetlen tehát, hogy valami téves közfelfogás, alaptalan idegenkedés ne legyen nálunk a gyógyházainkkal szemben, különben ekkora testület, amilyen a mienk, bőségesen elláthatná üdülőkkel mindkét intézményünket. Felhívjuk erre bajtársaink figyelmét, mert hiába kérjük és várjuk a vezetőségtől, hogy üdülési, gyógyulási lehetőségeinkről gondoskodják, ha nem vesszük igénybe ezeket a meglevő és egészen elsőrendű lehetőségeket. A mi nehéz szolgálatunkban a szív is, meg a többi szervünk is bizony megkopik, rászorul a foltozgatásra, ráfér a pihenés a feleségre s az erősítő, fejlesztő üdülés a gyermekekre is; dehát miért nem tesszük, ha megvan rá a mód? Egyáltalában nem érdeke a testületnek, hogy ezeket a kiváló intézményeinket idegen vendégekkel töltsük meg, mert ezzel csak azt bizonyítjuk, hogy a magunk gondozására, egészségünk ápolására élehetlenek és ügyetlenek vagyunk. Nagyon szép vonás a szérség és zárkózottság bizonyos határig, de a határon túl már nem hasznos.

Tisztán bajtársaink érdeke vezet bennünket, hogy szóvátesszük a kérdést, mert hiszen a nyugdíjárulék alapnak nincsen ezekből a gyógyházakból anyagi haszna, nem is az a cél. Annymira nem, hogy az idejében az ellátási díjakat még a mostaninál is alacsonyabbakra mérsékeli a belügyminiszter úr: általában a feleség 30, a gyermek 70 fillérrel kevesebbet fizet, mint eddig, de könnyítések lesznek a többi beutalási kategóriákban is. Ezek már igazán olyan feltételek, hogy senkinek fejtörést nem okozhatnak. Balatonfüreden új balatoni fürdő készül, a környező természet mindkét gyógyházunknál gyönyörű, a nyugalmas pihenést, kényelmet, szabad mozgást az elemi rendtartáson felül — ami másutt is megvan — semmiféle különleges rendszabályok nem gátolják, hát igazán nem értenők, ha nem futnának be ezután bőségesen a beutalási kérelmek.

Akik ezeket az üdülőket már igénybevevették, testi-lelki felfrissüléssel folytatták munkájukat és másodszor nem kérik magukat, hogy újra eljőjenek.

A járásparancsnokságokat 1903 szeptember 1-jével állították fel és az első járásörmsestereket 1904-ben nevezték ki. A járásparancsnokok az állomáshelyükön volt örsök örsparancsnokai is voltak. A járásparancsnokságok felállításáig az örsök közvetlenül a szakasziparancsnokságoknak voltak alárendelve.

LIJ MÁRCIUS.

Barna ugaron
 Zöldül a vetés,
 Rügyet bont már a
 Márciusi nap —
 Eltűnik lassan
 Még az a kevés
 Télből ittmaradt
 Hólé, sár, iszap.

A szügyek izma
 Serényen feszül,
 Az élet vágat,
 Az út döbörög —
 A vágyak szárnya
 Merészen repül
 S vakítva járnak
 Új üstökösök!

Hitünk szirtfokán
 Jajt, vihart állunk:
 Aki multat vet,
 T'án jövőt arat —
 És mégis, mégis
 Remegve várunk
 Új márciusra
 Új életnyarat...

Szökken-e szárba
 Zsenge vetésünk,
 Ringat-e kalászt
 Kárpátok öle,
 Nem lesz-e kora
 Nagy temetésünk,
 Ha ránttör sandán
 Balsorsunk köde?

Érett kalászból
 Perget-e magot
 Magyar szérűkön
 Kérges vastenyér
 S amit belőle
 A dézsma hagyott,
 Kisül-e abból
 A magyar kenyér?!

S jut-e belőle
 Minden viskóba
 Minden napra egy
 Jóízű falat?!
 Oh, ha megérnénk:
 Szőlőt, cipót, a
 Bőséges, bo'dog,
 Nagy magyar nyarat!

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Egy francia kém amerikai kirándulása.

Levée Henri hadnagy egy tavaszi napon véletlenül Prágában tartózkodott. A francia katonai attasé közbenjárására az amerikai nagykövet meghívta vacsorára. Levée az estély folyamán megállapította, hogy a kis ünnepeket a követség rokonának, az amerikai Burns Edgár kapitánynak a tiszteletére rendezték.

— Burns hírneves, kiváló amerikai mérnök — mondotta a katonai attasé az estélyen Levének — és amint hallom, nemrég nagy összeget és külön jutalmat kapott az amerikai hadvezetőségtől, azt azonban nem sikerült megtudnom, hogy miért tüntették így ki.

— Nem humbug? — kérdezte Levée.

— Hova gondol! Nemrég hallottam Varsóban — válaszolta mosolyogva a francia attasé. — De nekünk itt Európában semmi közünk sincs ahhoz, ami Amerikában történik, törjék mások a fejüket rajta.

Levée azonban nem volt megelégedve ezzel a felelettel.

— Nem tűnt-e fel önnek, hogy a fél Európában állomásozó katonai attasék jelen vannak itt? — kérdezte. — Ha az amerikai elnök jelent volna meg, sem részesíthetnék nagyobb tiszteletben. Nagy hordereje lenne annak, ha most hallgatódzni tudnánk, de még egyszer kellene születni ahhoz, hogy az ember amerikaiból titkot tudjon kifürkészni.

Miután csak férfiak voltak meghíva, reggelig tartott a mulatság. Burns mérnököt teljesen lefoglalta az amerikai nagykövet, a kisteremben beszélgettek, folyton újabb és újabb kis csoportok verődtek köréjük.

Levée érezte, hogy itt valami titok lappang és az izgalomig fokozott éberséggel figyelt. Előre megfontolt szándékkal kerülte Burns mérnököt, határozottan örvendett annak, hogy a bemutatkozás rövid idő alatt zajlott le és Burns nem emlékeztetett tisztán arcvonásaira. Levée agyában már érdekes terv fogamzott meg.

Éjjel egy órakor Levée a ruhatárba ment, hogy a kabátja zsebéből egy cigarettadobozt vegyen magához. A ruhatárban senki sem tartózkodott, a szolga fáradtan szunyókált az előcsarnokban. Levée hirtelen felemelte fejét és figyelt. A ruhatár egyik ajtaja mögött halkan beszélgettek. Ez az ajtó le volt zárva és egy kis terembe vezetett. Levée az ajtóhoz lépett, megismerte Burns hangját. Ezt mondta:

— Kimélje meg magát az utazás fáradalmaitól, mert még akkor is hiábavalónak bizonyulna minden ezirányú törekvése, ha Sacramentoba jönne. Ez az Egyesült Államok legféltveőrzöttebb hadianyagtelepe.

A Burns-szel beszélgető két attasé csak ennyit jegyzett meg:

— Gondoltuk, de rejtély előttünk, hogy miért gyártunk ilyen nagy mennyiséget.

Az urak rövidesen elhagyták a helyiséget. Levée pedig visszament a terembe. Csak amikor visszahajta-

tott a szállodájába, útközben tett említést a francia katonai attasénak a hallottakról. Az kijelentette, hogy a dolog érdekes, őt azonban közelebről nem érdekli.

Levéé néhány nap múlva visszautazott Párizsba, azonnal jelentkezett a hírszerző iroda főnökénél és elmondta élményét S. őrnagynak. Az őrnagy jobban megértette Levéét, mint a katonai attasé. Két szakértőt hívott és tanácskoztak. Azt határozták, hogy tovább kell folytatni a vizsgálódást. Most már az a kérdés vetődött fel, kit bizzanak meg ezzel a feladattal? S. őrnagy azonban már eleve eldöntötte a kérdést, mert az egész francia kémszervezetben csak egy ember ismerte szakértői pontossággal az amerikai és angol viszonyokat, csak egy ember beszélt tökéletesen angolul és ez — Levéé hadnagy volt.

S. őrnagy Levééhez lépett és megkérdezte:

— Nos, kedves hadnagyom, mit szólna a dologhoz?

Levéé boldog örömmel szorította meg az őrnagy kezét és felkiáltott:

— Mister Brandes megteszi kötelességét. — Brandes néven szerepelt ugyanis Levéé hadnagy a kémszolgálat titkos irataiban.

Két nap múlva Levéé már teljesen kidolgozta tervét. Minden előkészületet megtett arra, hogy titokban eltűnjék Párizsból, a hivatalos lapban pedig rövid hír jelezte, hogy a gyarmati hadsereghez helyezték át.

Levéé hivatalosan már Afrikában volt, — mialatt Brandes a Bordeaux és New-York között vitorlázó hajón ült.

Brandes — ahogyan ezentúl a hadnagyot nevezni fogjuk — nem tartózkodott sokáig New-Yorkban. Titokban a térképet tanulmányozta, hogy megismerje Sacramento pontos fekvését. Az egyik térképen „Mather Field” repülőtér volt jelezve a kaliforniai Sacramento mellett s most már tudta, hol van utazásának célja. Brandes Párizsban álnévre hamisított iratokkal látta el magát, ahol mint amerikai polgár szerepelt. New-Yorkban kiegészítette a ruhatárát viseltes amerikai ruhákkal. Mindazt, amit Franciaországból hozott magával, eldobta, azután nyilvános elhelyező-irodákban jelentkezett, az Egyesült Államokban mint sofőr, vagy mint kantinoslegény akart elhelyezkedni. Főleg az iránt érdeklődött, hogy Kaliforniában kaphatna-e állást? Az elhelyező-irodákban írást kért arról, hogy Kaliforniában munkaalalmat keresett, de fáradozása eredménytelen maradt.

Miután több Brandes névre szóló okirata volt már, a kaliforniai Vallejoba utazott, ez a Sacramento előtti vasúti megálló. Brandes egy ideig itt maradt, különböző elhelyező-irodákban jelentkezett és minden 3—4 napban kirándult Sacramentoba, hogy alaposan megismerje a „Mather Field” repülőtérrel összefüggésben levő dolgokat. Alig pár hét leforgása alatt már tisztában volt azzal, hogy a repülőtéren hat nagy hangárban állnak a repülőgépek, amelyek közül egyik hatalmasabb méretű a másikonál. A hangárokon kívül még kaszinó és iroda, továbbá hatalmas lakó- és hálósobákkal ellátott gyárhelyiség áll a repülő és a személyzet rendelkezésére. Nagy kázinó szolgálja az élelmezésüket.

Brandes önkéntesként jelentkezett ehhez a csapathoz, legnagyobb sajnálatára azonban azzal utasították vissza, hogy ezen a repülőtéren csak tilkos kísérleteket végeznek és az itt állomásozó csapat tisztekből és altisztekből áll, csupán néhány munkásként beosztott és házimunkát teljesítő közkatona szolgál itt. Altisztek voltak a szerelők is. Brandes tisztában volt azzal, hogy óvatosságból és elővigyázatosságból intézkedtek így.

Tettvágását csak fokozta a sok nehézség. Egyelőre azonban, bármennyire törte a fejét, nem tudott semmi okosat kitalálni, pedig folyton azon töprengett, miként teremtsen egzisztenciát magának a repülőtéren? Ezt a kérdést váratlanul megoldotta az egyik elhelyező-iroda. Közölték vele, hogy a John Miller cég, amely élelmiszerek,

szerszámok, vas- és acélárak eladásával foglalkozik, gépkocsivezetőt keres.

Brandes előbb az iránt érdeklődött, hogy van-e a Miller cégnek a repülőtéren vevőköre? Kérdésére azt a választ kapta, hogy az ottani csapatok részére naponta érkezik küldemény a cégtől. A kázinó és kaszinó szükségleteit ő szállítja.

Brandes a kedvező felvilágosítás után Millerhez sietett, itt tudtára adták, hogy naponta 12—14 órán át kell tehergépkocsin a környékre szállítania a megrendelt árut. A gépkocsiszin feletti kis lakosztalra igényt tarthat és 18 dollár hetibért kap. Minden feltételt elfogadott, csak abba nem tudott belenyugodni, hogy a kutyaolnak beillő padláson lakják. Teljesen üres volt, bútornak nyomát sem látta. Főnöke azt ajánlotta, hogy üres lódkából tákoljon összes fekhelyet és megengedte, hogy zsákokkal pótolja a matrácot, párnát és takarót. Törülközővel ellátják: kap egyetlenegy darabot, amelyet azonban neki kell az udvaron levő kútnál kimosni.

Brandes kissé habozott, mert úgy találta, hogy a harcéri lövészárk fedelmi kényelmet nyújtott ehhez a szálláshoz képest. Millertől emberi lakást kért, a cég tulajdonos azonban azt mondta, előbb látnia kell, hogyan dolgozik. Ha a heti próbaidő alatt megfelelt, akkor majd beszélhetnek más lakásról is.

Brandes elfogadta az ajánlatot. Hálólhelyét — a körülményekhez képest — jól berendezte.

Szolgáltatának második napján már a repülőtéri kázinó és kázinó részére is kellett árut szállítania. Igazolványt kapott a repülőterre, enélkül az őrség senkit sem engedett be. Brandes észrevette, hogy az első kapunál kettőzött őrség vigyáz. Az egyik hadnagy, a másik altiszt. A tisztek itt őrszolgálatot is teljesítettek... ez igazán titokzatos kis fészek lehet!

A kaszinóban gyorsan bonyolította le a szállítást és az új megrendelést. Azután a kázinó került sorra. Itt hosszabb időt akart eltölteni, mert azt remélte, hogy a kázinó alkalmazottai között találja meg emberét. Minden szállítmányozás után az irodában kellett lepecsételtenie a nyugtáját.

Brandes a kázinóban először is a vezetővel kötött barátságot. Volt ott egy Bob nevű öreg pincér, rokkant őrmester, aki a háború idején Franciaország területén harcolt és ezzel nagyon büszkélkedett. Brandes az első pillanatban tudta, hogy Bob az ő embere lesz. Sok cigarettát hozott magával, valamennyit elajándékozta. Eszrevette, hogy ez közszeretben álló cikk, mert egy centtel drágább darabja, mint annak, amit itt árulnak. Brandes üzleti ügyeinek lebonyolítása után leült a kázinóban Bob mellé és megivott vele egy üveg sört. Miután Bob nagyon szerette ezt az italt, egy üvegből négy lett, mert Brandes volt a vendéglátó. A kantinos szintén szívesen ivott vele, már csak azért is, hogy emelje a számlát. Az új ismeretség öröme gyorsan ürítették poharaikat.

A következő éjszaka önmagával tartott haditanácsot Brandes. Elsősorban azt határozta el, hogy megtudakolja Bobtól, mi minden van a repülőtéren és mi mire szolgál?

Brandes két hét óta már mindennapos vendég lett a repülőtéren és természetesen nagyon összebarátkozott Bobbal, sőt a kantinossal is bizalmas lábon állt, mert nagy súlyt helyezett arra, hogy ne legyen rá panasza. A kantinosnak minden oka megvolt rá, hogy meg legyen elégedve az új gépkocsivezetővel, mert amikor megszámlolta a rendelt árut, itt-ott néhány dobozzal többet kapott és néhány kilóval többet hozott mindenből, holott a számla csak a rendelt súlyról volt kiállítva. Brandes az áruházban uralkodó nagy rendtelenséget okolta a többlettért, de — mint mondtatta — nem sajnálja Millert, hiszen túlfizet sokat keres áruin.

Bob egyik délután már az ötödik üveg sört fogyasztotta, a kantinos nem volt otthon, felesége pedig a kony-

Március 7-én bevonultak a német csapatok a régi Rajna-vidéki helyőrségeikbe. Karlsruhe lakossága is lelkesedve fogadja réglátott katonáit.

hában dolgozott. Brandes egyedül volt a kávéházban Bobbal. Az ablak mellett ültek és a légi gyakorlatokat figyelték. Ezt a kényelmes alkalmat ki kellett használni. Brandes nagyon naív kérdéseket tett fel a repülőgépekre vonatkozóan. Úgy tett, mintha egyáltalán nem értené a szerkezetüket. Megkérdezte, hogy mit tartanak a nagy hangárokból? Bob büszkén adott felvilágosítást. A hangárban 180 új repülőgép van elhelyezve. Harminc egymással szembe fordított sorban vannak felállítva. Ezek bombavetők. Négy bombát vihet magával a pilóta. A B hangárban 160 darab hárommotoros gép van, ezeket vadászatra lehetne használni, ködöt előidéző gázkészülékkel vannak felszerelve. A C-hangárban tartják a harcászati célokra épített gépeket, amelyek között két géppuskával ellátott repülőgép is található. Minden egyes repülőgép 2 millió töltényt vihet magával mint lőszeranyagot. A C-hangárban levő repülőgépek száma: 260. A D és E hangárokból lőszer és nyersanyag található. A földalatti F-hangárban olyan anyag van, amiről a parancsnokok kívül senki sem tud. Bob kiegészítésül még azt tette hozzá, hogy ő már minden hangárban volt az E és F kivételével. Oda csak a parancsnok kíséretében léphetnek be még a tisztok is. De ez igen ritkán fordul elő. Éjjel-nappal kettős őrzés van a hangárokon.

Brandes aznapra eleget tudott. Most már nem volt több veszélyeztetni való ideje és hazarohant. Este jegyzeteket csinált a repülőtéren levő hangárokról, emlékeztetőt készített, de elhatározta, hogy később kibő-

víti. Nézete szerint a kapott felvilágosítás után nyugodtan áttérhet a repülőtér környékének a tanulmányozására. Szerencsés véletlen folytán egy farmernek kellett árut szállítania, akinek a farmja a repülőtér északi szélén terült el. Bob leírása szerint itt volt az F-hangár is.

Brandes igyekezett melegebb barátságot kötni a farmerrel. Elmondta, hogy már régóta keres állást farmon, mert voltaképpen gazdálkodó. Brandes megbeszélte a farmerrel, hogy vasárnap eljön és körülnéz a gazdaságában.

Ez a látogatás nagy lendülettel vitte előbbre Brandes tervét. A farm és a repülőtér határa drótsövényvel volt elkerítve. A szöges drótsövény alatt keskeny árok húzódott és ettől alig néhány méternyi távolságban állt az F-hangár, amely csak két méternyire emelkedett ki a földből. A hangárnak a farmon szembe lévő 100 méter hosszú falán néhány, körülbelül 70 cm magas vasrácsos ablak volt. A hangár világítását üvegterítő szolgáltatta. Tíz percenként sétáltak el a farm előtt az őrök, akik folyton körbejárták a hangárt. A hangárnak nem ezen az oldalon volt az ajtaja, valószínűleg az ellenkező falba vágták a kijáratot. Brandes megállapította, hogy kényelmesen eljuthat a hangár túlsó oldalára, ha átjut a sövényen. Rövidesen el is búcsúzott vendéglátó házigazdájától.

A következő éjszaka a farmra sietett és a sövény alatt alagutat ásott. Ezzel a munkával gyorsan elkészült a puha homokban. Az alagút mindkét nyílását betömte.

Az őrző kétzeri átsétálása közötti időben megpróbált átmászni az alagúton és a rácsos ablakhoz szaladni. A kísérlet kintünően sikerült, mert mindössze 4 percig tartott, az őrző pedig tízperces időközökben tűnt fel. Első éjszaka megelégedett ezzel az eredménnyel. A következő éjszaka néhány szerszámot és egy üveg sósavat vitt magával. Mikor az ablakhoz ért, feszítővasat szorított az ablakráma közé azon a helyen, ahol az ablak csukódik és a kis résen az ablak zárjára néhány csepp sósavat öntött, majd elment. Ezt három egymásután következő éjszaka megismételte, a negyedik éjjel már látta, hogy az ablak zárja gyenge nyomásra is enged és könnyen kinyithatja a vékony vasrostélyt. Most már az út szabad volt.

De még néhány napig várt. A következő vasárnapot követő hétfő ünnep volt, tehát két pihenőnap állott a rendelkezésére. Millernek azt mondta, hogy egyik barátjával kétnapos kirándulásra megy és már szombaton este távozott otthonából. Szerszámokat, gyertyát vitt magával és este 11 órakor az F hangár ablaka mellett állt. Egy kézmozdulattal betaszította a vasrácsos ablakot, a sósav megtette a magáét! Egy ugrással bent termelt a hangárban, az ablakot gondosan becsukta és megvárta amíg az örök megint elhaladnak; élelmiszerral megrakott táskáját letette és a hangár közepe felé ment, mert itt egy kis részt megvilágított az üvegtetőn át benéző hold. Mikor ide ért, már a hangár beosztásának a körvonalait is látta. Ahhoz, hogy dolgozzék, igen sötét volt, egy magas ládára feküdt tehát, így töltötte az éjszakát.

Mikor a nap első sugarai besütöttek az üvegtetőn, Brandes már munkához látott. Először is terepszemlét tartott. Egyik álmélkodás a másikat követte. Több ezer darab 2 méter hosszú, 60 centiméter átmérőjű torpedó állt itt, csak farácsos ládába voltak csomagolva, de valamennyit erősen beolajozták. Brandes macskaügyességgel felkúszott a legfelső sorra és itt kezdte meg a vizsgálatát. Szerszámaival egy torpedó szétszedéséhez látott. Nehéz munkára vállalkozott, de hétórát próbálkozás után végre célt ért. A rézköpeny belső részén apró betűket látott; mikor alaposan szemügyre vette az írást, alig tudott uralkodni örömen, a következő bejegyzést olvasta: „Burns Air Torpalo 120 Patr.”

Brandes teljesen szétszedte a torpedót és megállapította, hogy Burns mestermunkát végzett. Vízszintes irányban 80 darab 90 mm átmérőjű töltényhüvely volt a torpedóban. Minden egyes töltény 16 robbanó lövedéket tartalmazott. A 80 töltény a torpedó közepén a mag körül csoportosult, a külsők a ferde vezetőcsövekben voltak elhelyezve, amiáltal a torpedó becsapódásánál földet vagy más szilárd tárgyat érintve, robbanóhatása 150 méternyi területre terjedt. A torpedó hátulsó, farokalakú végződésénél még 40 töltény volt elhelyezve, de nem vízszintes irányban, hanem a kerület oldalán. Ezek a robbanó hatásképeket 800 méternyi körzetre növelték. A gyújtók különbözők voltak és egy elektromos telep táplálta őket. Ez a telep a torpedó farokrészében foglalt helyet. Burns egyszerűen becsúszatta ide és egy rugónyomásra érintkezésbe hozta a gyújtókkal. Ennek természetesen közvetlenül a torpedó kilövése előtt kellett megtörténnie.

Brandes még sohasem látott ilyen tökéletes technikát. Célt ért. Ezután rajzokat készített az egyes részekről, pontos méreteket állapított meg és minden fontos adatot leírt. Szorgos munkája közben beesteledett.

Miután néhány falatot evett, pihenni tért.

Másnap megint korán látott munkához. A rajzolással csakhamar elkészült, azután újra összerakta a torpedót; ez a munka jelentékenyen gyorsabban ment, mint a

szétszedés. Jegyzeteit a ruhája alá rejtett börtáskába tette, végül még egyszer körüljárta a hangárt és kiegészítette a jegyzeteit. Majdnem 4000 torpedó volt itt felhalmozva. A hangár végén, ahol számítása szerint az E hangár következett, Brandes egy keskeny földalatti folyosót vett észre, amely feltevése szerint az E hangárba vezetett. Itt meglehetősen sötétség uralkodott, de körülbelül 12—15 m-nyi távolságban Brandes a folyosó végét jelző világos foltot látott. Óvatosan, lassan lopódzott keresztül a folyosón, azonban a kijáráthoz érve rémülten dőlt a folyosó falához s néhány másodpercig mintha kővé meredt volna, mozdulatlanul állt. Alig egy méternyi távolságból nézett vele farkasszemet az őrszem...

Brandes levegő után kapkodott és csak egy gondolat foglalkoztatta az agyát:

— Mindennek vége!

Még mindig a falhoz dőlve várt, most már csodálkozott az őrszem mozdulatlanságán. Miért nem süti el a fegyverét? miért nem lármázik? Az őrszem azonban csak mereven nézi. Hiszen hallotta a lépteit és észrevette. Nyitott szemmel alszik? Hogyan alhatik állva nyitott szemmel?

Már öt perce állhat Brandes ebben a helyzetben, fegyvere nincs... de miért nem mozdul meg az őrszem? Brandes ezt az izgalmas helyzetet nem bírta tovább. Bármilyen drága áron, de meg kell menteni az életét. Óvatosan ment néhány lépést, az őrszem azonban még mindig mozdulatlan! Brandes egy hatalmas ugrással az őrszem mellett terem, kiragadja kezéből a puskát, az őrszem leesik és nem védekezik. Csak most veszi Brandes alaposabban szemügyre és látja, hogy a földön fekvő alak arca viaszból készült, az őrszem kintünően sikerült viaszbábú.

Brandes egy pillanatig várt. Tudni akarta, vajjon az okozott zajnak nincs-e következménye? Fürkészőleg körülnézett az E hangárban, feltételezte legalább is, hogy ahova most jutott, az E hangár. Hosszú sorokban kétfűlkés repülőgépeket látott, minden sor előtt őrszemnek öltöztetett viaszbábuk álltak. (Ha illetéktelen szem mégis eljutna odáig, hogy az ablakon belásson, vagy ajtónyílásnál betekintsen, ezeket a nagyszerű bábukat feltétlenül élő őrszemeknek nézi. Ez volt ezeknek a bábúknak a feladata.) A repülőgépek természetesen felkeltették Brandes figyelmét s mikor alaposabban megvizsgált egyenahányat, megállapította, hogy ezeket a gépeket használják a torpedókhoz. Minden fülke oldalán egy torpedóirányító cső volt, tehát minden repülőgépen négy. Minden fülkében 4 torpedót helyeztek el és a csövek töltve voltak. Egy ilyen repülőgépről tehát 12 torpedólövést lehetett leadni, a pilótául mellé még egy nagyobb űrméretű géppuskát is látott, amellyel valószínűleg a visszavonulást fedezték. Körülbelül 60 repülőgépet számolt meg ebben a hangárban.

Végre el kellett magát határoznia a visszavonulásra. Sietve csinált jegyzeteket a repülőgépekről, összeszedte szerszámaikat és ételét, majd ahhoz az ablakhoz lépett, amelynél a sötétség teljes beálltát akarta megvárni.

Az őrző pontos időközökben haladt el az ablak előtt. Az őrszemek élénken beszélgettek, szolgálatukat nyilván unalmas sétálgatásnak tekintették. Az a kémek legfőbb szerencséje, hogy a világ számtalan pontján ebben a pillanatban is hasonlóan „unatkozó” őrszemek állnak, vagy „sétálnak.”

Végre annyira besötétedett, hogy Brandes elhagyhatta a hangárt. Mikor kiugrott az ablakon, becsukta és pillanatok alatt eltűnt a kerítés alatti alagúton, a nyílást azonban gondosan betömte maga után homokkal. Óvatosan átment a farmon és végre útban volt hazafelé. Mikor

megérkezett Millerhez, szerszámaival bevitte a gépszínbe, majd felment a szobájába, hogy jegyzeteit és rajzait útiruhája belésébe varrja. Miután minden áruló nyomot eltüntetett, kissé megnyugodva lefeküdt, de nem jött álom a szemére. Az átélt izgalom nem hagyta pihenni, amin nem is igen csodálkozhatunk. Hosszas töprengés után azt határozta, hogy nem feltűnő gyorsan, de azért minél előbb igyekszik eltűnni innen, hiszen amikor felülvizsgálják majd az E és F hangárt, minden bizonnyal észreveszik a maga után hagyott nyomokat. Mert hogy minden óvatossága mellett is maradt valami nyom, azzal tisztában volt, vagy legalább is számolt. Másnap reggel a repülőterre kellett árut szállítania. Nagyon izgalmas volt most számára az ott tartózkodás, de tudta, hogy mégsem szabad a szokottnál előbb távoznia. Elmesélte Bobnak, milyen szép kiránduláson volt, Bob megitta a megszokott sörét s mikor a kantinos is jelentkezett egy pohár itókára, Brandes közölte velük a tervét: farmra megy vissza, mert ez az eredeti foglalkozása. A kantinos mindent elkövetett, hogy lebeszélje. Azzal ijesztgette, hogy ott nem lesz ennyi szabadsága, hiszen reggeltől estig szakadatlanul dolgoztatják és nem fogja bírni a megfeszített, nehéz munkát. Bob is kijelentette, hogy ott nem ihatik kedve szerint, mint itt, a farmon biztosan szomjan hal! Brandes megnyugtatta aggódó barátait, hogy ez nem végleges elhatározása, még megmáshíthatja a tervét.

A következő nap szerda volt és Brandes közölte főnökével, hogy szombaton reggel megint elutazik. Newyorkban van egy rokona, ahhoz akar elszegődni. Miller őszintén sajnálta távozását, mert Brandes jól bevált, szolgálatát kifogástalanul látta el, soha sem kellett a kötelességére figyelmeztetni.

A következő két napon még kellett árut szállítania a repülőterre s az ott töltött idő örökkévalóságnak tetszett, de palástolnia kellett izgalmát. Végre ütött az elutazás órája. Miller mindenféle jó útravalóval ellátta Brandest és szorgalma jutalmául megajándékozta 10 dollárral.

Newyorkban megszakította az útját, Washingtonba ment, mert visszautazásához más iratokra volt szüksége. A washingtoni katonai attasé felsőbb parancsra gondoskodott megfelelő útleveleiről számára. Egy nap mulva Monsieur de Fontaine párisi kereskedő már Newyorkból Cherburg felé tartott.

Egy hétfői napon S. őrnagy korán reggel a hadügyminisztériumban dolgozott. Gyorsan át akarta nézni a postáját, mert szabadságra — Lotharingiába — akart utazni a délelőtti vonattal. Éppen elkészült a munkájával és helyettesét, G. kapitányt hívatta, mikor a szolgálja névjegyet nyújt át. „Mister Brandes” óhajt beszélni vele.

— Kérem! — mondta S. őrnagy. Az ajtó kinyílt és Levée hadnagy állt előtte.

A két tiszt melegen kezét fogott és S. őrnagy megkérdezte:

— No bajtárs, hát érdemes volt?!

Miután helyet foglaltak, Levée nem is tehetette meg végig a jelentését, csak az eredményt közölhette, mert az őrnagy félbeszakította:

— Levée bajtárs, Ön szabadságra utazik velem Lotharingiába, ott részletesen megbeszélhetjük értékes tapasztalatait, csak egy pillanatnyi türelmet kérek, — mondta és íróasztalához ült, néhány sort írt, a borítékot a vezérkar főnökének címezte és rövidesen mindketten elutaztak.

Az Esplanade szállóban laktak Nancyban. Ottartózkodásuk harmadik napján a parancsnokságról idézést hozott a küldőnc Levée hadnagy számára, 12 órakor meg

kell jelennie a vezérkari főnöknél. Levée fél 12-kor távozott a szállodából és „véletlenül” S. őrnagy is ugyanakkor jött le a lépcsőn. Azt mondta a hadnagynak, hogy a tényleges parancsnokságnál van dolga, elkíséri. Levée megmutatta az őrnagynak az idézést és mindjárt meg is jegyezte, fogalma sincs róla, miért hivatja a vezérkari főnök. Az őrnagy tisztában volt vele, de nem árulta el egy arcizmával sem.

A tábornok mindkét tisztet egyszerre fogadta. Barátságosan, örömmel sietett Levée elé, kezét nyújtott és a következőket mondta:

— Levée hadnagy úr! A köztársasági elnök megbízásából van szerencsém a becsületrend nagykeresztjét átadni Önnek. A tábornok a hadnagy mellére tűzte az érdemrendet és megcsókolta az arcát.

S. őrnagy is őszinte szerencsekívánatait fejezte ki. A szomszéd szobában a vezérkar magasabb rangú tisztjei gyűltek össze, hogy szintén gratuláljanak a hadnagynak. A tábornok ebédet adott a tiszteletére.

S. őrnagyon kívül — és ez nagyon sokatmondó, igen fontos pont a kémszervezet életében — senki sem tudta, miért kapta ezt a nagy kitüntetést a hadnagy. Később sem került nyilvánosságra, mostanáig.

A katonai közlönyben rövid hír jelent meg, amelyben azt közölték, hogy Levée hadnagyot Orániából visszahelyezték Párisba. Sacramentóban pedig talán máig is azt hiszik, hogy az F hangárba illetéktelen ember nem tette be a lábát.

CSENDŐR LEKSZIKON.

18. kérdés. Kit illet meg a Balaton felületén a vadászat joga?

Válasz. A Balaton nem köztér s így a vadászat joga rajta a parti ingatlanok tulajdonosait illeti. A törvény értelmében természetesen az ingatlan tulajdonosa csak akkor gyakorolhatja a vadászat jogát, ha a parti ingatlan legalább 200 katasztrális holdat tesz ki, beleszámítva ebbe a hozzátartozó vízfelületet is. Ha az ingatlan nem tesz ki 200 katasztrális holdat, a terület a községi vadászterülethez kapcsolódik. A parti tulajdonos egy esetben maga gyakorolhatja a vadászat jogát 200 katasztrális holdnál kisebb területen, ha földbirtoka kert, kerítéssel vagy árokkal van körülvéve és belső teleknek vagy szőlőföldnek (esetleg szigetnek) kell tekinteni. Ezenkívül a parti tulajdonosok, ha mindegyiküknek legalább 50 holdas területe van, egyesülhetnek a vadászati jog együttes és önálló gyakorlása végett és alakíthatnak 200 holdas vadászterületeket.

Így áll a helyzet a vadászati törvény szempontjából. Az ismertetett jogszabályok azonban nem elegendők arra, hogy a Balatonon való vadászat kérdésében tisztán lássunk. Az 1929.XVI. t.-c. ugyanis a gyógyfürdők, az éghajlati gyógyító intézetek és üdülők helyek védelmében kimondja, hogy a gyógyhely, illetőleg a gyógyhelyen működő gyógyfürdő (éghajlati gyógyintézet) érdekében belső védőövet lehet megállapítani. A belső védőöv határain belül nem létesíthető olyan gazdasági, ipari vagy kereskedelmi üzem, amely a gyógyhely, illetőleg a gyógyfürdő (éghajlati gyógyintézet) egészségügyi követelményeit sérti, a gyógyhely látogatóinak gyógyulása feltételeit vagy a látogatók nyugalma zavarja és biztonságukat veszélyezteti.

Bár a fürdőtörvény a vadászati jog gyakorlásáról ki-

fejezetten nem szól, mert kifejezetten csak az ipari üzemet akarja távoltartani a fürdőtelepektől, nyilvánvaló, hogy a törvény a vadászati üzetre, mint gazdasági üzetre is vonatkozik, tehát a vadászati jogot a fürdőtelepeken, illetőleg az ezekkel kapcsolatos belső védőövekben gyakorolni nem lehet.

A csendőrnök tehát elsősorban azzal kell tisztában lennie, hogy áll a helyzet a belső védőöv dolgában. A szükséges ismeretekhez legcélszerűbben a törvényhatósági szabályrendelet beszerzésével juthat hozzá, mert az 1929:XVI. t.-c. 51. §-a szerint, a törvényhatóság köteles a területén fekvő minden gyógyhely és üdülőlhely részére egyült vagy külön-külön az engedélyezéstől számított egy éven belül szabályrendeletet alkotni. Ez a szabályrendelet a törvény és a rendeletek korlátai között a gyógyhely és az üdülőlhely különleges viszonyait rendezi s belügyminiszteri, valamint pénzügyminiszteri jóváhagyás alá esik.

Ezenkívül ismernie kell a csendőrnök a törvényhatóságok által alkotott vadászati szabályrendeleteket is. Ezek a szabályrendeletek a Balaton mentén figyelembe veendő különleges szempontokra bizonyára tekintettel vannak s így fontos útmutatást tartalmazhatnak a csendőr számára a vadászati jog gyakorlásának rendészeti ellenőrzésében.

Az érdekelt őrsparancsnokságok könnyen beszerezhetik ezeket a szabályrendeleteket rövid úton a helyi hatóságokkal való érintkezéseik során. Hivatalos levelezésbe azonban ne bocsátkozzanak e tárgyban, hanem intézzenek felterjesztést a szárnyparancsnoksághoz, amely bizonyára gondoskodni fog arról, hogy ezeknek a szabályrendeleteknek 1—1 példánya az őrsön meglegyen.

19. kérdés. A járőr tettenér egy cselédet, aki gazdájától csekélyebb értékű tárgyat ellop. A járőr kijelenti elfogását. A szolgálatadó azonban nem kívánja a bűnvádi eljárást. Szabadon bocsáthatja-e a járőr az elfogottat? Ha pedig az eljárást a gazda kívánja, jogos-e az elfogás és át kell-e adni az elfogottat a kir. ügyészségnek?

Válasz. A Szut. 399. pontjának 4. bekezdése megszabja, hogy magánindítványra üldözendő cselekmény esetén, amikor magánindítványt nem terjesztenek elő, a nyomozást teljesíteni nem kell. Szabálytalanul jár el tehát az a csendőr, aki ily esetben, ha tettenérésről van szó, valakit elfog. Magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén az elfogás, ha tettenérésről van szó, vagy egyébként az elfogás minden feltétele meglenne (pl. szökés veszélye) magánindítvány hiányában törvénytelen. Az ilyen törvénytelen elfogást nyomban meg kell szüntetni s nem kell azon tűnődni, hogy a Szut. melyik pontja alapján kell az elfogottat szabadonbocsátani. A törvénytelen elfogással intézkedő csendőr bűncselekményt követ el, ilyen esetek szabályozása nem a Szut.-ra, hanem a bűnvádi eljárásra tartozik; ezért ilyen esetekkel a Szut nem is foglalkozik. Ha a csendőr törvénytelen eljárását felismerte s annak megszüntetése végett nyomban intézkedett (amit egyébként helyesen tett), erről természetesen az őrsparancsnokságnak jelentést kell tennie.

Bár a Szut. 312. A. 2. pontja, nem tesz különbséget jelentéktelen és fontos bűncselekmény között, mellőzheti az elfogást tettenérés esetén is, ha kisebb súlyú bűncselekményről van szó, de előbb lépjen érintkezésbe az ügyészséggel. A Szut. rendelkezésétől eltérésnek csak egészen kivételes esetben lehet helye, mert a csendőrnök nem hivatása a bűncselekményeket súly szerint osztályozni. Adott esetben azonban nyilvánvaló méltánytalanság (nem igazságtalanság) lehet az elfogás, úgyhogy a csendőr jogosan lehet abban a hiszemben, hogy eljárását, illetve ja-

vaslatát sem az előjárói sem a kir. ügyészség nem fogják kifogásolni.

20. kérdés. Közhatalmat a komp felállításának vannak-e közigazgatási jogi feltételei?

Válasz. Közhatalmat a komp felállítása hatósági engedélyezés alá esik. A komp (rév) felállítására vonatkozó engedélyt a törvényhatóság első tisztviselőjéhez (alispánhoz, polgármesterhez) kell benyújtani, aki esetleges helyszíni vizsgálat után hoz határozatot, amely a közigazgatási bizottsághoz, ettől a kereskedelemügyi miniszterhez felebezhető. A komp (rév) elkészülte után újabb műszaki vizsgálat alá kerül s ennek eredményéhez képest ad az alispán (polgármester) engedélyt a forgalomba helyezésre.

A vámszedés jogát a kereskedelemügyi miniszter engedélyezi.

A komp működésével kapcsolatos sérelmek miatt emelt panaszok tárgyában a törvényhatóság első tisztviselője határoz.

21. kérdés. Családi egyenetlenkedésből kifolyólag az anya összeszedi az elföldelés után elhalt leánya sírjára helyezett koszorúk szallagjait s azokat bedobja vejének (az özvegy férfinak) udvarára. Bűncselekményt követett-e el?

Válasz. Az anya célja nyilván a vő iránt érzett megvetésének kifejezése volt. Minthogy a sír a férj gondozása alatt áll, az általa oda helyezett kegyeleti tárgyak ilyen lealacsonyító kezelése sértő a férjre s ezért nézetünk szerint a cselekmény a férjjel szemben becsületsértés.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Magtárbetörés kiderítése.

Írta: Horváth Lajos VI. tiszthelyettes (Szombathely).

Nyomozta: a toronyi őrs.

1928 november 11-én 8—9 óra közötti időben a toronyi őrsön megjelent Neuber Lipót* bucsui lakos, földbirtokos ispánja és jelentette, hogy a Bucsú községhez tartozó Újerdői majorban levő magtár cserepes tetőzetét ismeretlen tettesek november 9—11-ig kibontották és a magtár padlásáról nagyobb mennyiségű árpát ellopak. Az ispán közölte még, hogy a tettesek kocsival fordultak meg a helyszínen, mert a magtár melletti lóhere-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

földön kocsinyom látható. A nyom onnan az egyik dűlő-
útra vezet a búcsui országút irányába.

A nyomozásra Bagoly András tiszthelyettes, akkori
örsparancsnok engem és Tóth József IV. őrmestert
vezényelt ki.

Az eligazítás után járőrtársammal, aki akkor még
fiatal csendőr volt, az örs állomáshelyétől 5 km-re levő,
Bucsu községbe, majd onnan a 4 km-re levő Újerdő-
majorba, a lopás helyszínére mentünk. Útközben utólért
bennünket Neuber Lipót földbirtokos kocsival, akivel
azután körülbelül 2 km utat a majorig együtt tettünk
meg. A sértett útközben szintén úgy nyilatkozott, hogy
a tettesek kocsival jártak a lopás színhelyén. Még mi-
előtt a majorba értünk volna, találkoztunk Tóth János
ondódi lakos, napszámmal, akit személyesen ismertem
és megkérdeztem, mi célból járt a majorban. Tóth azt
mondta, hogy egy Horgos nevű cselédnél volt, akinél
eladó sertések után érdeklődött és egyben meglátogatta
Horgos leányát, akinek udvarol. Tóth előadását felje-
gyeztem. A sértett ezen csodálkozott és megjegyezte,
hogy „erre” mint tettesre, nem is lehet gondolni, csé-
pléskor nálam dolgozott, igen jó munkás és megbízható
ember, de nincsenek lovai sem”. Ekkor még magam sem
gondoltam Tóth tettességére, de viszont az jutott
eszembe, hogy nem a tettesek valamelyikének a meg-
bízásából kémkedett-e a majorban, mert Tóth a magtár
felé eső oldalon távozott, ott, ahol a betörés történt,
pedig útja másfelé vezetett ki a majorból.

A helyszínre érkezve, a magtárban és környékén
helyszíni szemlét tartottunk, majd a majorgazdát kér-
deztük ki, aki a bűncselekményt felfedezte. A helyszíni
szemle a következőket eredményezte:

A magtár a major déli szegélyén fekszik. Mellette
déle lóheretábla terült el. A magtár mellett a lóhere-
földön körülbelül 15—20 kg. árpa volt elszórva. Az árpa
vizes volt, mert a lopás felfedezése napján 2 óra tájban
záporosó esett. A magtár déli oldalához létra volt tá-
masztva. A létrát a tettesek a sértett szérűskertjéből
vitték oda. A magtár tetőzetének déli oldalán körülbelül
négyzetméternyi területen a cserép rendetlenül volt fel-
rakva. A cserepet tartó lécz ezen a helyen 1 m hosszú-
ságban késsel el volt vágva, de vissza volt helyezve.
A magtár tetőzetén is ép úgy, mint a földön, elhullott
árpaszemek heverték. A magtár mellett a földön 1 darab
nyeles, zománczott, lyukas bádoglábas volt, benne
árpaszemek.

A magtár egyemeletes épület. A padlásán körül-
belül 100 q árpa volt tárolva. A magtárajtó a gazda
szerint zárva volt. A magtár padlásán azon a helyen,
ahol a betörés történt, az árpa jóval vastagabban volt
felhalmozva, mint máshol és cséplés óta még nem volt
megforgatva.

A magtártól egy ökrösfogatú szekérnyom vezetett
a lóhereföldön keresztül az egyik dűlőútra, mely a
búcsui országútra vezetett ki.

A gazda kérdéseimre előadta, hogy 9-én járt utól-
jára a magtárban és a mellette elterülő lóhereföldön,
de akkor a lopás még nem történt meg. Előadta to-
vábbá, hogy az árpát csépléskor Avar Ferenc és Tóth
János ondódi lakos, részes cséplők hordták fel a pad-
lásra. Egyéb érdemlegeset előadni nem tudott.

Nem tartottam valószínűnek, hogy a tettesek ökr-
vagy tehénfogattal jelentek meg a helyszínen, mert ha
menekülésre került volna a sor, azzal nem tudtak volna
olyan könnyen elmenekülni, mint lovasfogattal vagy gya-
log. Ezért a cselédek között puhatoltam, hogy nem
közülök ment-e valaki — a tilalom ellenére — keresztül
a lóhereföldön. A gulyás, aki hadirokkant volt, bizal-
masan megmondta, hogy fájós lába miatt takarmány-
hordás közben nem szokta az ökröket vezetni, hanem
mindig felül a szekérre. Egyízben az ökrök keresztül-
futottak vele a lóhereföldön és így a kérdéses nyomot,
melyet a sértett a tettesek szekérnyomának vél, az ő
ökrösfogata idézte elő.

A majort — 4—7 km távolságra fekvő — községek

**A magyar kir.
Csendőrség
állandó
szövetszállí-
tója és ruha-
készítője**

CSAK KÖZVETLEN A
GYÁRBÓL VEGYEN
GYAPJUSZÖVETET
MERT IGY OLCSÓBB III
TARTÓSSÁGI GARANCIA

KÉRJE
MINTÁINKAT!

Trunkhahn
POSZTÓGYÁR ÉS RUHAGYÁR R.T.
IV. KER. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U.8.
EGYETEMI TEMPLONNÁL

20

Modern BÚTOR-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHANY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

FOG huzás
tömés
pótlás, minden kivitelben.

Lelkiismeretes munka. — Olcsó ár. A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvezményes fizetési feltétel.

Kezelés egész nap.

Tel.: 28—1—01.

Trautmann
áll. vizsg. fogász
VI., Nagymező-utca 41.

**Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió**
és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is
MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER
Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Óra, ékszer, ajándéktárgyak
kerékpárok, varrógépek
alkatrészek megbízható minőségben, versenyképes ára-
kon, kedvező fizetési feltételek mellett

Svájci Óraház - Diadal kerékpár áruház
Budapest,
VII., Thököly-út 26. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása.

veszik körül. Legközelebb Bucsú község esik, de ezt a rossz út és erős emelkedés miatt abban az időben mind kocsival, mind gyalog nehéz volt megközelíteni.

A terepet és az öskörletben lakó közártalmú egyéneket figyelembe véve, arra következtettünk, hogy a tettesek többen lehettek és gyalogosan Ondód irányába mehettek, ahová a majorból sík terepen gyalogút vezetett. Ezért először ezt az irányt vettük alapos vizsgálat alá. Számítottunk arra, hogy a tettesek útközben valahol pihentek és így a nedves, puha talajon zsáknymot vagy elhullott árpaszemeket találunk. Nem is csalódtunk, mert a majortól körülbelül 2 km távolságra, Ondód irányába a gyalogúton egy szem árpát találtunk, majd attól körülbelül 1 km távolságra az átázott talajon egy durvaszövésű zsák benyomatát fedeztük fel. Sötétetni kezdett s így a nyomkövetést nem tudtuk folytatni. Mivel azonban a feltalált nyomok feltevésünket igazolni látszottak, útunkat Ondód irányába folytattuk. A tetteseket már csak azért is ott véltük megtalálni, mivel 2 évvel ezelőtt már történt hasonló lopás, melynek tettesei ondódiak voltak.

Ondód községbe érve, bizalmas puhatolásba kezdtem. Érdeklődésem elsősorban Avar Ferenc és Tóth János részes cséplőmunkások személyének szólt, akik annakidején az árpát a magtár padlására hordták. Hamarosan megtudtam, hogy 10-én az estéli órákban Avar Ferenc, Tóth János és Fazekas Imre ondódi lakosokat látták az Ondód községhez tartozó „Pölöskei csárdában” borozgatni. Külön asztalnál ültek és maguk között bizalmas beszélgetést folytattak. 22—23 óra közötti időben távoztak el a csárdából és a csárda előtt még körülbelül 10 percig tanakodtak. Bizalmi egyéneket magunk mellé véve, egyenesen Tóth szüleinek lakására mentünk.

A helyszínen talált lyukas lábast a köpeny alá rejtve magunkkal vittük. Tóth anyját kiszóllítottam a konyhába, ott felmutattam neki a lábast és megkérdeztem, nem ők dobták-e ki a lakásból. Tóthné megjegyezte:

— Ez a mi serpenyőnk, hogyan kerülhetett ki a kamrából?

Ezután János fia után érdeklődtem, mire előadta, hogy már lefeküdt, mert előtte való éjjel nővérénél aludt és panaszkodott, hogy ott nem tudta magát ki-aludni. Az idő körülbelül fél 19—19 óra lehetett. Tóthné férje ugyanezt adta elő.

Tóth Jánost felszólítottam, hogy kikérdezése végett menjen a községházára. Most már a másik két gyanúsítottat kellett előkeríteni, akik nem voltak otthon. Szüleik, illetve hozzátartozóik nem tudták, hogy előző éjjel mikor mentek haza, vagy legalább is nekünk ezt mondták. Meghagytuk, hogy hazatérésük esetén küldjék el őket a községházára. Közben őrsparancsnokkal is

alálkoztam, aki ellenőrző szolgálatba és egyben ezen így nyomozására vezényelte ki magát. Jelentettem neki az addig végzett szolgálati ténykedéseinket és további ervünket. Őrsparancsnokom mindenben egyetértett velünk.

Hozzáfogtunk Tóth kikérdezéséhez. Közben Avar Ferenc is jelentkezett azzal, hogy már úgy is tudja, miről van szó, a tagadásnak nincs értelme és ezért a lopással kapcsolatban hajlandó mindent elmondani. Nem sokára Fazekas Imre is megérkezett, aki társát megpillantva, tagadási szándékát már eleve feladta. Külön-külön történt kikérdezésük során a lopás elkövetését a következőképpen adták elő:

Avar és Tóth, mint részes cséplők, dolgoztak Újmajorban a cséplőgép mellett és Avar indítványára már akkor elhatározták, hogy a cséplés befejeztével a magtárból árpát lopnak. A legtöbb árpát ők zsákolták fel a magtár padlására és arra a helyre, ahol később a betörést tervezték, az árpát már akkor szándékosan vastagabban eregették a zsákból.

November 10-én Avar és Tóth elhatározták, hogy a lopást, a már előre elhatározott tervük szerint, még aznap este végrehajtják. Avar este felkereste Tóthot a lakásán, akivel a Pölöskei csárdába mentek. Tóth ekkor már magával vitte lakásukról a kérdéses lábast és mindketten zsákot is vittek magukkal. A csárdában találkoztak Fazekassal, akivel közölték tervüket és megkérdezték, nem volna-e kedve velük tartani. Fazekas csatlakozott hozzájuk. Részére kölcsön kértek zsákot Tóth nővérétől, aki a csárdához közel lakott. A csárdából egyenesen az említett majorba mentek, ahol a szérűskertből, a szalmakazal mellől létrát vittek a magtárhoz és azon felmentek a magtár tetőzetére. A magtár tetőzetén azon a helyen, ahol Tóth és Avar az árpát felhalmozták, leszedték a cserepet és egy lécet késsel elvágtak, hogy a magukkal vitt edénnyel hozzáférhessenek az árpához. Ezután zsákjaikat telemérték, a cserepet visszarakták és az árpát vállukon Ondód községig vitték, ahol azt a lakóházaktól körülbelül 100 méter távolságra levő egyik szalmakazalban elrejtették.

Útközben Fazekas egy helyen elesett. Itt találtuk a

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

Mielőtt vásárol, tekintse meg raktárunkat!

ahol megtalálja a legnagyobb választékot férfi és női szövet, selyem, vászon-, ág- és asztalneműben, függöny, átvető, paplan, bőrvászon és linoleumban. Magyar és keleti perzsa szőnyegek, futó- és asztali szőnyegek minden kivitelben, illanell-, gyapjátakarók a legolcsóbb árban kaphatók.

HIRSCH és POLLÁK cégnél, PÉCS Irgalmasok-u. 4.

Takarékossági könyvre: 6-7/1. havi h. telt nyújtunk.

Cipőt megbízható minőségben, elsőrendű kivitelben, méltányos áron vásároljunk

A „Takarékosság” tagja

Pollák cipő-áruházában

Pécs Irgalmasok-utca

ÓRÁK, sportdísztárgyak, arany- és ezüsttárgyak, evőeszközök nagy raktára

BÁLINT ISTVÁN PÉCS Király-utca 11. Telefon 14-67

„Takarékosság”-ra is vásárolható. — Aranyért, ezüstért a legelőbbet fizetek.

Írógépek elismert márkák. — Javítás Kellékek — Rádió, — Csillár

méltányos áron

Neidhart J.-nél Pécs, Deák-utca 4. Tel.: 17-88

zsákbenyomatot. A gyanúsítottak óvatosak voltak, mert a zsákokat kívülről az árpától alaposan megtisztították, mielőtt a helyszínről eltávoztak, hogy a csorgás áruló-jukká ne váljon. Néhány szem azonban mégis rajta maradhatott és útmutatónak nekünk ennyi is elég volt.

A gyanúsítottakkal és a bizalmi egyénekkel most már elmentünk a kérdéses szalmakazalhoz. Ott a gyanúsítottak egy zsák árpát elővettek, de két zsák árpa hiányzott. Ekkor Tóth előadta, hogy aznap délután nővére lakásáról figyelte a szalmakazal környékét, ahol Zajta János ondódi lakos legeltette a teheneit. Mászt a szalmakazal körül nem látott megfordulni.

Mivel feltehető volt, hogy Zajta az árpát észrevette és alkonyatkor bevitte a lakására, egyenesen Zajtához mentünk a bizalmi egyénekkel. Beismerte, hogy a szalmakazalból két zsák árpát vitt be a lakására és azt a kamrában helyezte el. Át is adta mindkét zsák árpát. Azzal védekezett, hogy másnap akarta a községi bírónál bejelenteni az esetet. Ezzel valószínűleg csak szépíteni igyekezett cselekedetét. Ha nem jövünk rá, hogy az árpa nála van, biztosan hallgatott volna.

A gyanúsítottak közül Avar Ferencet és Fazekast, akik büntetett előéletűek voltak, 8—8 havi börtönre, míg Tóthot 3 havi fogházra ítélte a szombathelyi kir. törvényszék.

*

A jól megtartott helyszíni szemle sok mindent elárul. Abból a tényből, hogy a magtárt elől — éppen a legmegfelelőbb helyen, vagyis ott bontották meg, ahol az árparakás a legmagasabb volt, tehát az egyszerű benyúlással el lehetett érni, olyan emberek tettességére kellett következtetni, akik a helyi viszonyokkal ismerősök voltak. Ez a következtetés kapcsolatba hozva azzal a megállapítással, hogy az árpát két bizonyos, ismert munkás hordta fel a padlásra, indokoltá tette az ő tettességük feltételezését. Az eredményt már ezen az úton haladva is el lehetett volna érni annál is inkább, mert a munkások egyike már büntetett előéletű volt.

A helyszíni szemlének a távolabbi helyszínre való kiterjesztése olyan szabály, mit sohasem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezt ez a nyomozás is bizonyítja.

Nyomoknak csak akkor van értékük, ha az elkövetett bűncselekménnyel való okozati összefüggésük kétségtelenül tisztázva van. Ha ezt elmulasztjuk, akkor a nyomok félrevezethetnek. Ez történt volna ennél az esetnél is, ha a járőr az ökrösszekér nyomainak keletkezését elmulasztja firtatni.

További tanulságot nyújt ez az eset arra, hogy a gyanúsított nem mindig hazudik, még ha a látszat ezt is mutatja. Erre jellemző itt a teheneket legeltető ember esete, aki a tolvajok elrejtett árpáját vitte el.

Győződjön meg a

TRIUMPH TÁSKA ÍRÓGÉPEK

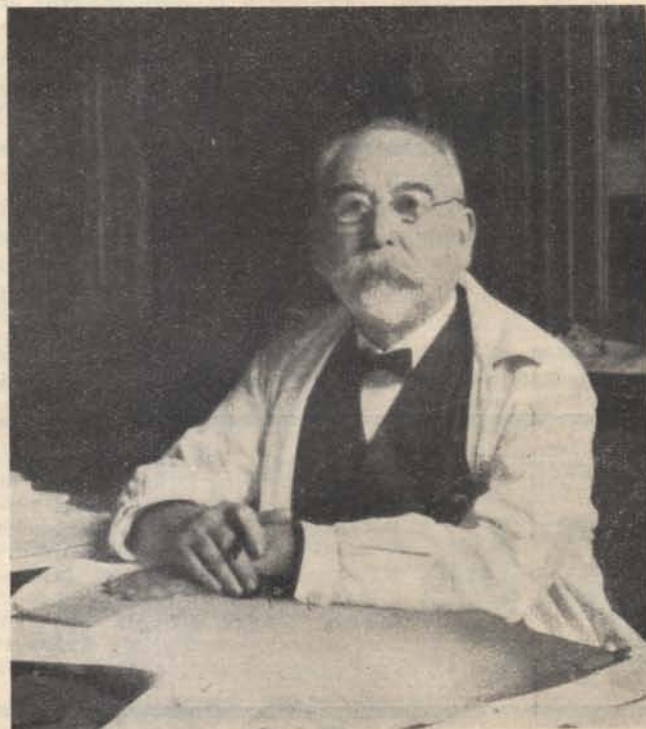
kiváló minőségéről, teljesítőképességéről és példátlan tartóssága felől. — Pénzéért igazi értéket kap! — Csak készpénzárban, de olcsón. — Cégünk 30 éve élvez bizalmat.

FARAGÓ TESTVÉREK

Budapest, VI., Hagymező-utca 23. Tel.: 29-2-52.

Dr. Kenyeres Balázshoz. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézetének évtizedeken át hírneves igazgatója az utóbbi hetekben megvált az intézettől, nyugalomba vonult. Különleges pályafutását a következőkben vázoljuk: Brassóban született 1865-ben, tanulmányai befejezése után a budapesti

egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetében tanársegéd. Működése során mint a budapesti államrendőrség rendőrvosa és a budapesti kir. törvényszék törvényszéki orvosa

ÍRÓGÉP HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Nagy

Zsigmond

Bútor

Lázár-u. 3.

(Egész ház)

még szorosabb kapcsolatot vett a kriminalisztikával, alkotó munkásságának ezzel a főterületével. 1895-ben a kolozsvári egyetemhez a törvényszéki orvostan tanárává nevezték ki, több ízben volt dékán és 1914—1915-ben Rector magnificus. 1915-ben a budapesti egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetének rendes tanára lett s az orvosi kar három egymást követő évben dékánjává választotta. 1918-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának, 1929-ben a Szent István Akadémia rendes tagjának választotta. Rendes tagja az Igazságügyi Orvosi Tanácsnak, elnöke a Törvényszéki Orvosi Vizsgáló Bizottságnak, első magistere a Turul Bajtársi Szövetségnek s utóbbi tisztségében legönfeláldozóbb híve, szószólója és lelke a keresztény magyar fiatalság mozgalmanak. 1926-ban a Budapesti Orvosegyesület igazgatótanácsa felkérésére az Orvosegyesületben megtartotta a Balassa-előadást és megkapta a társulat emlékérmét, 1927-ben pedig a Balassa-alapítvány díjával tüntették ki. 1934—1935-ben az egyetem Rector magnificusa. 1935-ben a II. oszt. magyar érdemkereszttel a csillaggal tüntette ki őt a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága*. Számos tudományos munkájának nemcsak itthon, de a külföldön is elismerést, nagyrabecsülést, nevet szerzett. Egészen kiváló tudós. Az ő korszakalkotó érdeme, hogy hazánkban a törvényszéki orvostan, az igazságszolgáltatásnak ez a rendkívül lényeges segítőtársa felvirágozott, emelve ezzel a tárgyi bizonyítás tudományát és megfelelő szakemberek nevelésével ennek a bizonyításnak a színvonalát is fokozva. Hogy ez az igazságszolgáltatás színvonala, biztossága terén mit jelent, mi csendőrök tudjuk értékelni.

Hálásan és büszkén emlékezünk meg arról, hogy *dr. Kenyeres Balázs* nyilvános rendes egyetemi tanár, az euró-

pai hírnevű tudós értékelte, szerette és segítette a csendőrséget. Sokszor és igen szépen írt, emlékezett meg a csendőrségről. Tanítómesterünk volt a kriminalisztikai képzésünk terén. A forradalmakat követő évek óta személyesen és vezetése, irányítása alatt helyettese: *dr. Vitray Antal* egyetemi magántanár szíves közreműködése révén tisztai és legénységi tanfolyamok során át oktatta a törvényszéki orvostant. Kiemelkedő érdeme van tehát abban, hogy a csendőrség a mai kriminalisztikai képzettsége színvonalára emelkedett. Mindezekért köszönetet mondunk és fájó szívvel látjuk kriminalisztikai tanítómesterünknek, a csendőrség igaz, jóbarátjának a távozását a Törvényszéki Orvostani Intézet éléről, de reméljük, hogy friss szellemi és testi erejével még sokáig segítője és táplálója lesz a törvényszéki orvostan tudományának. Utóda *dr. Orsós Ferenc* egyetemi nyilvános rendes tanár, akit azzal a bizalommal üdvözlünk, hogy amit megértésben és támogatásban *dr. Kenyeres Balázstól* kaptunk, tőle is meg fogjuk kapni.

A csendőrség hivatalosan és közvetlenül is búcsút vett *dr. Kenyeres Balázstól*. Március 14-én a m. kir. csendőrség felügyelője megbízásából *vitész Doóry László* ezredes vezetése alatt felkeresték őt a tisztai tanfolyamok részéről *vitész Torzsay Lénárd* alezredes és *Pinczés Zoltán* őrnagy, a nyomozó osztály részéről *vitész Selley Vilmos* őrnagy, *Olchváry-Milvius Attila* őrnagy és *vitész Ridegh Rajmond* őrnagy. Felkereste továbbá *dr. Kenyeres Balázst* lapunk szerkesztője is.

Megnyílt a közigazgatási továbbképző tanfolyam. Rége óta függő kérdést oldott meg a belügyminiszter úr azzal, hogy ezt a tanfolyamot megvalósította. Az a célja ennek a tanfolyamnak, hogy a közigazgatás minden ágazatából kiválogatott fiatalabb tisztviselők a közigazgatás egész gépezete fölött megkapják azt az áttekintést, amely a különböző ágazatok egységes összedolgozásának alapfeltétele. A tanfolyam anyagát tehát úgy állították össze, hogy a közigazgatás minden kérdését-oldalát megvilágítsák. Az ünnepélyes megnyitás március 2-án délelőtt történt a belügyminisztérium dísztermében, a megnyitó beszédet *vitész Jákfai Gömbös Gyula* miniszterelnök mondotta; beszédet mondott továbbá *vitész Leveldi Kozma Miklós* belügyminiszter és *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter. Megjelent a megnyitó ünnepélyen a kereskedelemügyi miniszter, *dr. Preszly Elemér* belügyi államtitkár, *vitész Somkuthy József* altábornagy, a vezérkar főnöke, számos más katonai és polgári előkelőség és a belügyminisztérium tisztviselőikara. Résztvett az ünnepélyes megnyitáson

42 éve a világot uraló eredeti angol *The Champion* kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kitűnő *Royal Star* kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket **NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.**

Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. **LANG JAKAB** és **FIA**, kerékpárnagykereskedés, Budapest, VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

3

IGAZ SZÓ

ROYAL BUTOR JÓ
RÉSZLETRE IS OLCSÓ
BAROSS-UTCA 34 és 36.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI

Budapest, II., Margit-krt. 52
Telefon: 52—5—36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik

A magyar kir. csendőrtisztai és altisztai kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

**Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.**

TELEFON: 392-85, 312-97.

Szűtsy Imre ezredes vezetése alatt a belügyminisztérium VI. b. csendőrségi osztály tisztikara is. A tanfolyamra a csendőrség és közigazgatás viszonyát Pinczés Zoltán őrnagy ismerteti, a tanfolyam hallgatói pedig megtekintik a budapesti nyomozó alakulatokat s ez alkalommal nyomozó alakulatokról vitéz Sellyey Vilmos őrnagy, a nyomozó osztály parancsnoka előadást tart.

A Belsősomogy című, dr. Bene Kálmán szerkesztésében hetenként megjelenő csurgói lap február 23. számának a vezetőhelyén nagyon tartalmas sorokat olvasunk a magyar csendőrökről. A csendőrnappal kapcsolatban sok lap megemlékezett rólunk, mi ezt jóleső érzéssel fogadtuk, részletesen azonban nem foglalkoztunk ezekkel a meleghangú megemlékezésekkel, mert nem vagyunk barátai annak, hogy a sajtó előnyös vagy előnytelen csendőrvonatkozású közleményeinél különösebb ok nélkül minduntalan bővebben időzzünk. Szeretjük a mértéktartást a dicséretben is, mert aki mohón és követelőn kap a dicséret után, az megérdemli a gáncsot, amit holnap vetnek eléje. Legutóbbi számunkban megvolt rá a különleges okunk, hogy egy kellemetlen sajtóközlemény mellett megálljunk, most pedig a *Délsomogy*-gyal kell kivételt tennünk, mert a rólunk írott soraiiban szokatlanul közel jutott a csendőr lényegéhez. Bizonyosága ez a cikk annak, hogy a vidékkel, a mi igazi világunkkal, csakugyan szervesen összeforrtunk.

Itt adjuk a cikket:

A magyar csendőr.

Fekete kalapján kakastoll, szemében elszántság és jószág, mozdulatában fegyelem, járásában magyar büszkeség.

Ez a magyar csendőr.

Más, egészen más, mint akármelyik csendőre idegen országoknak. Két szál lobogótollas magyar csendőr elég, hogy messze területeken biztosítsa a rendet, hogy védje a gyengét, hogy korlátok között tartsa a féktelen indulatot; az elvesztett jószágot visszaszerezze gazdájának és bírő kezére adja a bűnöst. Két szál csendőr minderre elég széles vidéken, mert ahol feltűnik, elcsitul a szájas izgatóság, meglapul a bűnös s a biztonság érzése tölti el a békés polgárt. A magyar nép nem féli a csendőrt, hanem a rendnek és törvényeknek az acélján is keményebb és hajlíthatatlanabb őret látja és tiszteli benne, amikor a falu utcáján kemény lépésekkel végigmegy.

Hogyan is lenne ellensége a gondjaira bízott népnek, amikor belőle való? Ki ismeri nálánál jobban a falusi tetők alatt meghúzódó gondokat, fellobogó lángolókat, ki ismerne jobban a nép érényeit és hibáit, mint ő? Ki tudja hát nálánál jobban, mikor kell keménynek lennie, mint az acélnak, mikor elég a keménység helyett a jó szó, amely nyílegyenesen talál magyarjának szívébe?

Lelkében láthatatlan kézzel irt szolgálati szabályzat ragyog. Ez az iratlan szolgálati szabályzat lámpása az éj-

szakában, amikor egyedül rója útját esőben, hóban, fagyban, hőségben s amikor cselekedeteit nem ellenőrzi más, csak a maga magyar becsülete. Ez a kemény legény fagyos hidegben leveti köpenyét, hogy betakargassa vele az eltévedt gyermeket és pénztárcájának tartalmát kiüríti annak a kezébe, akiknek egyedüli „büntetése” nagy nyomorúsága.

A magyar csendőr nemcsak emberi jószágáról nem írunk, annál kevésbé, mert legtöbbször titokban marad. Nem írunk költeményeket halálra menő önfeláldozásáról. Pedig önfeláldozó kötelességteljesítése életünk legszebb lapjaira tartozik. Az ő számára nincs külön háború, az ő számára soha nincs béke.

Ő mindennap harctérre indul, ha portyázásra megy. Utatlan utakon, ember nem-lakta területeken nincsen, aki segítségére siethetne, ha a gazság ellenszegül fegyverének.

A rohanó napok forgatagában illik köszöntenünk azokat, akik nélkül nem mehetünk zavartalanul dolgaink után. A kakastollas, fekete kalap karimája alól — szinte látjuk — meleg szempillantás viszonzza az üdvözlést, amit nem kért, nem várt, de ami — megilleti a magyar csendőrt.

Igen, melegen viszonzzuk az üdvözlést.

Dicséret. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőő okirattal látta el: Lorányi Vilmos pécsi IV. kerületbeli tthts-t, mert egy 3 főből álló pénzhamisító banda tagjait fáradságot nem ismerő, kitartó és eredményes nyomozás során teljesen kiderítette. — A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicsőő okirattal látta el: Szabados György törm-t, mert mint járőrvezető és járőrtárs, 1935. év április, május, június és július hónapokban különböző örskörletekben és rendőrségi területen elkövetett 13 rendbeli betörés és lopás tettesei után 78 és fél órán át tartó kiváló buzgalommal, nagy kitartással, szakértelemmel és leleményesen nyomozott s a bűnlelek előteremtésével és őrizetbevételével elősegítette az esetek kiderítését; nyilvánosan megdicsérte Pintér Antal cső-t, mert mint járőrtárs, 1935. év április, május, június és július hónapokban különböző örskörletekben és rendőrségi területen elkövetett 13 rendbeli betörés és lopás tettesei után különböző járőrvezetőit 159 órán át igen buzgón, leleményesen és eredményesen támogatta. — A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Molnár Lajos, Alló Ferenc és Csanádi István cső-keket, mert egy 3 főből álló pénzhamisító banda tagjainak a kiderítésénél járőrvezetőjüket fáradságot nem ismerő szorgalommal, kitartással és eredményesen támogatták. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicsőő okirattal látta el Nagy Gábor törm-t, mert 1935. évi október 3-án éjjel Fekete Ferenc orosházai lakos sérelmére furfangos módon elkövetett 450 P pénzlopás tetteseit fáradságot nem ismerő buzgalommal, kitartással és kiváló szakértelemmel megejtett nyomozás során kiderítette; nyilvánosan megdicsérte Rónás Dániel törm-t, mert 1935. évi október 3-án

ÓRÁK, ékszer, arany és ezüst ajándék-
lárgyak a legnagyobb választékban

Adler Bélánál, Kaposvár

Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

CSABAI (CSICSKÓ) ÉS GERICS

polgári és egyenruha-szabók. Mindennemű katonai cikkek raktáron. Különítve: Miniszteri ellismeréssel, ezüstéremmel és aranyoklevéllel. KAPOSVAR, FŐ-UTCA 33. szám. Pontos, megbízható kiszolgálás :- Méltányos árak :- Kedvező fizetési feltételek :- A m. kir. csendőrség szerz. szállító.

FERKÓ OLAJ

lőszerszámot, csigymát, bakancsot puhít, feketít és tartóssá tesz

Egyéb gyártmányok: Bórlakk, nyeregszappan, bőrszír szerszám- és cipőpaszta, fénymáz (Schuhwachs)

Gyártja: **Müller és Társa Ipari Segédanyagok Gyára**

Budapest, XIV., Gizella-út 53-55.
Telefon: 97-0-61.

Bizalommal vásárolhat a legegyszerűbbtől — luxus kivételig

BÚTORT GLÜCK JÓZSEF bútorecsarnokban
Budapest, VIII., Rákóczi-út 63.
(Magyar Divatcsarnokkal szemben)

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

éjjel Fekete Ferenc orosházai lakos sérelmére elkövetett 450 P pénzlöpés tettesének kiderítésénél járőrvezetőjét fáradságot nem ismerő buzgalommal, leleményességgel, valamint teljes odaadással támogatta.

Egy úttörő bajtárs sírjára. A közelmúltban költözött el az élők sorából Szabó Sándor ny. tiszthelyettes 79 éves korában. Jómódú szőlőbirtokos szülei más életpályát is nyújtani tudtak volna számára, ő azonban csendőr akart lenni s így egyike lett a csendőr-ösöknek, mert még az akkor szervezés alatt álló erdélyrészi csendőrségnél jelentkezett szolgálattételre, miután a kaposvári 44-eseknél kiszolgált az idejét, kivéve részét Bosznia-Hercegovina okkupációjából is. A csendőrségnél rövidesen a dicsőszentmártoni altiszti iskolába

került s mikor levizsgázott, az erdői őrsparancsnoksággal bízták meg. Akkoriban 28 község tartozott ehhez az őrskörlethez, az úttörő csendőr-munka tehát valóban kemény, küzdelmes életet rótt arra, aki vállalta. Amikor aztán a kor eljárt fölötté s nem bírta a portyázást, a máramaroszi-gei szárnyparancsnokságnál, majd a szatmárnémeti városi őrsön végzett járőr-mesteri rendfokozatban belső szolgálattal. Négy kerületi parancsnoki, egy honvédelmi miniszteri dícsérő okiratot kapott s a koronás ezüst érdemkeresztet is megkapta. Teljes 35 évi szolgálat után, 1912-ben kérte nyug-

állományba helyezését, de a munkátlanságot azután sem bírta. Irodavezetője lett egy szatmári pénzügyintézetnek, míg aztán vagyonát feláldozva, a román megszállás zaklatása miatt átjött a csonkaterületre. Azóta a gyümölcsfáknak élt Nagytényben s az előkelő szomszéd-birtokokok szívesen benéztek az „öreg csendőr” kertjébe. Két fiából tisztet, kétből közép- és főiskolai tanárt nevelt; leányát is ebbe a társadalmi körbe adta férjhez. Életét okosan, takarékosan, munkájának és családjának élte s ebben benne van az, hogy egyéni tulajdonságainál fogva is egyike volt azoknak, akik a csendőrség ma már tradicionális erényeit megalapozták, emlékének szóló kegyelettel öröközzük meg. Utolsó útjára kiterjedt rokonsága, lakóhelyének úgyszólván minden lakója és környékbeli ismerőse, tisztelője elkísérte.

Komáromi János a Kisfaludy és Petőfi Társaság tagja, lapunk munkatársa, eddigi írásainak javarészeiben is a magyar katona dicsőségét hirdette, most pedig elhatározta, hogy Magyar Híborús Anekdotalincs-ben összegyűjti a legjobb magyar háborús anekdotákat. Szívesen ajánljuk olvas-

sóink figyelmébe ezt az érdekes írói vállalkozást, mert ezek az anekdoták nemcsak mulattatók és érdekesek, hanem jellemzők, tanulságosak és nevelőhatásúak is, a katonai szellem felkeltésére igen alkalmasak. Az a kérés Komáromi Jánosnak, hogy azok a háborúviselt bajtársaink, akik ilyen katonai anekdotát, háborús élményt fel tudnak kutatni az emlékezetükben, közöljék vele címüket levelezőlapon (Komáromi János szerkesztő, Budapest, Schwartzter Ferenc-utca 3. sz.). Az író azután beíveges választóborítékkal ellátott kérdőlapokat fog szétküldeni mindazoknak, akik címüket közölték vele. Magát az irodalmi anyagot tehát csak később, ezeken a kérdőlapokon kell hozzá eljuttatni. Az anekdoták beküldőinek a nevét az író már csak a nagyobb hitelesség érdekében is fel fogja a műben tüntetni.

Csendőrségi Közlöny 5. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Állandó nyugállományba helyezettek: vitéz Kurucz István miskolci VII. kerületbeli alhdgy., Kun István debreceni VI. kerületbeli thts. és Várdai Károly pécsi IV. kerületbeli szv. thts. — Névváltoztatások: Hérics Károly prbcso. családi nevét „Harmati”-ra, Tiber János Ferenc prbcso. „Tarnai”-ra, Pankász Mihály prbcso. „Percsényi”-re, Kunkli Gergely prbcso. „Kunhalmi”-ra és Miklós János prbcso. „Miklósfalvi”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek. A tyúktojás forgalombahozatalának szabályozása. — Az osztrák háborús emlékérem megszerzésének határidejét 1932 december 31-ig meghosszabbították. — A sebesülési érem és Károly-csapatterjesztés célzó kérelmek előterjesztésének határideje 1936 június 30. — Pataapolárnál pataszir és pataragtapasz használata. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A Cs—1. (Szut.) és a Cs—2. (Csüs.) szolgálati könyvek, valamint a szolgálatba induló csendőr (járőr) által elviendő tárgyakról szóló Attekintés helyesbítése. — A megszokott, önkényesen eltávozott, vagy eltűnt és visszakerült csendőregyének illetményeivel való ellátás. — Egyes mezőgazdasági termények és termékek, valamint állatok és állati termékek állami ellenőrző jeggyel való ellátásáról szóló 1931. II. törvénycikk 1936 február 15-én lépett életbe. — A gödöllői járásbeli Cinkota, Rákosliget, Rákoscaba és Rákoskeresztúr községek folyó év május 1-től kezdődőleg a központi járásba tartoznak. — A belügyminiszter úr a „Leányfalu üdülőhely” megnevezés engedélyezte. — A belügyminiszter úr a Somogy megyébe bekebelezett Szmodics-telep lakott hely végleges nevét

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítói

SÁNDOR REZSŐ

ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére részlete is. Választékot pórtómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegterítés. Ebéd- és futószőnyegek, szőnyokok, paplanok stb. Ágy-nemű és fohérmű vásznak. Ruhaszövetek. Csillárok. Egyszerre szerzi be és Ön tesz ajánlatot, hogy kíván fizetni.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

Telefon: 271-77.

Vi dé kre megbízottat küldünk hívásra

KERJEN AJANLATOT a már év-tizedek óta vezető világmárkás

STEYR

ÉS

PUCH

kerékpárookra,

amelyek a csendőrségi szolgálatban megbízhatóságuknál fogva különösen beváltak.

Steyr-Puch művek
magyar kereskedelmi rt.
Budapest, VI., Lehel-utca 25.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40.

Hernád-u. sarok.

Pollák Rezső

„ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár

Bőr- és lakk-síma zugszipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kedvező fizetési feltételek. Kérjen képes árjegyzéket.

szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Trianon. Leveléből látjuk, hogy meglehetősen bonyolult családi zavarokról van szó. Ilyen ügyben már csak azért sem adhatunk tanácsot, mert a másik fél meghallgatása nélkül lehetetlenség a tényállást megállapítani. A házasság felbontásának magában véve az a tény, hogy az ország területén lakó külföldi honos férfi kötötte, nem akadály, annál kevésbé, mert a nő magyar honos s az ország területén lakik. Minthogy különben a házassági perben az ügyvédi képviselő általában kötelező, legokosabb, ha az érdekeltek ügyvédi tanácsot vesznek igénybe. Szegénységi jogon is lehet házassági bontóper indítani, ebben az esetben pártfogó ügyvéd kirendelését kell kérni az illetékes ügyvédi kamarától. A házassági perben minden, a házasságlekötéshez való jogon jogi kérdés felvethető, a nőtartás, gyermektartás kérdése függ attól, kit nyilvánítanak vétkezőnek a házassági kötelék felbontásában. Bontóperen kívül is követelhet a különválásban hibátlan nő ideiglenes tartást a férjtől. A gyermektartás kérdésében bontóperen kívül a gyámhatóság intézkedik. Különben a férfivel szemben egymagában az a tény, amit a levelében említ, bünvádi eljárásra nem ad okot és alapot, annak azonban célszerű utánajárni, hogy miért mondta magát annakidején menekültnek — bár ez lehetett jóhiszemű is —, azonnali figyelemmel kell kísérni a kapcsolatait bizonyos különleges szempontokból is.

Vesszen Trianon. vitéz Hargitay (azelőtt: Hyna) Lipót ezredes címe: Gyula (Békés m.)

Mátra. A rendőrséghez való felvétel módjaitól irtnak az 1927. évfolyamunk 525. oldalán „R.R.R.R.R.” jelige alatt, valamint az 1934. évfolyamunk 449. oldalán „Zalaszentbalázs” jeligére adott üzenetünkben.

44.444. Ön a hősi halált halt atya után jogosan kapta meg a magyar kard- és sisaknélküli háborús emlékérmét s most azt kérdi: ugyanezen alapon kérheti-e az osztrák, kard- és sisaknélküli háborús emlékérmét? Miatán tudomásunk szerint a honvédség tagjai ez alapon megkapják az emlékérmét, az azonos elbírás alapján Önnek is jogosultsága van arra. Megjegyezzük, hogy a multévi 8. számunkban „Bokod” jeligére adott üzenetünk idején ez a gyakorlat még nem állott fenn.

Orgona. Az apa nem mondhat le az emlékéremről, ezt megirtuk az 1935/7. számunkban is „E. J. örm.” jelige alatt. Az osztrák háborús emlékérem ilyen átruházási lehetőségéről nem tudunk. A régi zsebkönyveket küldje el az emlékbizottság címére (Bp., I., Böszörményi-út 21.), Köszönjük.

Rába. A 44.444. jeligére adott üzenetünk önre is vonatkozik.

B. J. Téved a másik, ha azt hiszi, hogy a rangsorban a címzetes előbb van. Ön a rangidős.

Böbe. A Szut. egyes lapjainak alján található számjegyek nyomdai ívszámok. A csendőrt nem érdeklik.

Aszódi örs. „Ereklje” üzenetünk önnek is szól.

26.435. Ha a házasságot 1934. I. 1-e után a nyugállományban engedély nélkül kötötte, özvegyének nincs igénye nyugellátásra.

Balogh törn. Nagytétény. Nem szabad a formák között ily aprókésszággal keresgélni. A hat példa közül akármelyik jó. Általában is, de az Ön örsén különösképpen sok a munka, kevés az idő, az ilyen túlzott alakiságokra fordított időt tehát sokkal hasznosabban is felhasználhatjuk. Ha betartja az utasítás rendelkezéseit s a lelt előbb írja, mint a nagypihenőt, senki sem fogja kifogásolni. Különben ezt a lényegtelen eltérést is megemlíthük kellő módon és helyen.

Kastély. Valószínűleg csak az életkor lesz feltétel.

Sólyom Elek. A jutasi altisztképző iskolába ma már csak a honvédség tényleges állományából van felvétel. A régi rendszer megszűnt.

L. J. 1. Lexikonban felelünk. 2. Az előfogat igénybevételéről lapunk 1934. évi 11. számában vitéz Ásvány Mihály g. szds. úr írt ismertetést. Ott feleletet talál a kérdéseire. 3. A lepedőket és vánkoshéjakat az arra szolgáló átalányból kell mosatni. Ha futja belőle, miért ne lehetne többször is. Ha pedig nem, akkor a közzéadalkodás viselje azt a költségtöbblet, amely felmerül kívánságuk teljesítése esetén.

Kemény, Pécel. Nem jól értelmezte az üzenetünket. Azt írta: talán belátható időn belül lesz tanfolyam, ami korántsem „közeljövőben”. Ezt legfeljebb az olvassa ki belőle, aki túlságosan vágyik az ilyen tanfolyam után. Ön még fiatal csendőr, maradjon csak az örskörletben.

Pusztai örs. A legnemesebb szórakozás a jó könyv. Természetesen nem mindegyik, amellyel az ügynökök elárasztják a falvakat, ezeken a kötet mindig díszes, de a tartalmuk sokszor vagy nem nekünk való, vagy más hiba van bennük. Ha óhajtja, ajánlhatunk könyveket. Szívesen tesszük, csupán azt írja meg, milyen tárgykörből: történelmi, irredenta, szépirodalmi stb. A jobb detektívregényekből is van okulás. Olvastunk nem egyet, melyben határozottan érdekes nyomozás elsőrendűen van megírva. Hogy a valóságban aztán a szerző tényleg tudna-e olyan sikerrel nyomozni, az már más kérdés, de haszna bizonyára lesz az ilyen könyv olvasásából is. A másik nemes szórakozás a sakk. Arra a kérdésére, hogy melyik a legszebb tudomány, nehéz néhány sorban válaszolni. Embere válogatja. Az egyik a csillagászatban találja mindegyiknek való örömet, a másik a földrajzot szereti és képzeletével, olvasottságával beutazza a világot, a harmadik a természetrajzban gyönyörködik s így tovább. Vannak azután olyanok is, akiknek a nyomozás tudománya adja a legteljesebb szellemi kielégülést, azok a jó csendőrök. Mentegetőzre nincs szükség, mert ez a rovat azért van, hogy bárki és bármilyen kérdésre a választ, útbaigazítást megadjuk. A napi postánkból a legjobb cikkanyagnál is jobban érdekelnek bennünket az örsökről érkező levelek. Minél többet kapunk, annál biztosabbak vagyunk benne, hogy nem a levegőnek szerkesztjük a lapot, hanem a bajtársaknak.

B. 16/18. A magyar szentkoronán levő kereszt elferdüléséről irtnak az 1927. évfolyamunk 177. oldalán „Tavaszi B.” jelige alatt.

Ereklje, háborús emlékérem. A március 1-i számunkban sajtóhiba csúszott az „Ereklje” jeligére adott üzenetbe, mert nem az apáról, hanem az anyáról van és lehet szó, miután az apa nem mondhat le az emlékéremről, csak az anyja, ha özvegy, akit az emlékérem férje után elsősorban illet. Ha ő lemond, a gyermekek jogosultak az emlékéremre.

BÚTORT LEGJOBBAN az évtizedek óta közismert
Bog-Mil bútóráruhában VI., VILMOSCSÁSZAR-ÚT 43. számú alhatal
(Báthory-utca) szemközti. Hálószerbák, ebédlők és
kombinált bútórok nagy választékban. Olcsó árak! Kívánságra fizetési kedvezmény.

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest,
V., Visegrádi-út 11/A, emelet.

Vásároljunk

BÚTORT

Steiner és Franknál
KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 12

Kedvező fizetési feltételek!

A leggyorsabb és legbiztosabb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.

Mint közlegény a vérmezőkön

(Regény.)

(6.)

írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Megindul újból a gyilkos tüzelés, mind a két részről. Már jobbról is felhangzik a kissé csillapodott harci zaj. Már vagy egy óráig fekszem egy helyben. Körülöttem sok-sok sebesült. Most felhangzik:

— Jönnék az oroszok!

Nézek előre, nézek jobbra-balra. Balról a mezőn előretörő sűrű orosz rajok, akiket a negyedik zászlóalj tart oldaltűz alatt. Előttünk a házcsoportnál sem mernek előbbre jönni. Közvetlen előttünk, ahol az égő házak füstölgő romjai hevernek, látni futkozást, mozgolódást a ritkuló füsttenger között. Innen is kapunk már néha lövéseket, amelyeket mi is viszonzunk. Jobbról tőlünk, a falu derekán erős fegyvertűz és nagy lármá.

Most előttünk is készülnek előretörni az oroszok. Minden oldalról hangzik:

— Jönnék!

Na, most dől el, mi lesz ve'ünk, gondolom. A zászlós úr kitartásra buzdít bennünket és — jól cselezni, fiúk! — inti a legénységet, — mert kevés a töltény. — Most már nekem ismét tele van a tölténytáskám és a prótszákóm. Vagy kétszáz darabot szedtem össze a halott bajtársaimtól.

— Kevesen vagyunk, de amíg élünk, kitartunk! — hangzik mindenütt.

Most jobbra tőlünk még erősebb a harci zaj. A második zászlóalj oldalról szorítja az előretörő oroszokat. Amint arra nézek, hogy mi történik arrafelé, látom, hogy a bekötött fejű, kezű sebesültek is mind lönek. Egy csoportban vagy húszan, egy nagy fa körül. A fa mellett áll Briber szakaszvezető felkötött karral. Egy kézzel lö. A másik térdeplő állásból, a feje bekötve, nem ismerem, lövi az oroszokat.

Felvillanyzott a látvány! Most már még inkább egy tapodtat sem hátrálnék, hisz még a sebesültek is küzdenek! Fejünk felett esőfelhő vonul el és gyenge, harmatozó eső ereszkedik alá, mintha csillapítani akarná a harci tüzet. Csak tízperces eső, vagy talán több és újból feltűz az augusztusi nap. Már estefelé jár az idő, körülbelül 6 óra lehet. Az oroszokkal farkasszemet nézve, gyilkos tűz támad mind a két részről.

Sűrű golyózápor lep meg bennünket hátulról. Kitor a pánik minden oldalról. Hangzik mindenütt:

— Be vagyunk kerítve. Jönnék az oroszok hátulról.

Felugrom én is, hogy szétnézzek, mi van. De rögtön le is fekszem, mert sokan felbuknak. Borzalmas helyzet. Két tűz közé szorítva. Nézek a magaslat felé, ahonnan a sűrű

tüzelés jön. Már ott is oroszok? Ez lehetetlenség. Hisz tüzeink még mindig lönek a mezőre.

Gyanakodtam. Ez nem lehet ellenség. Éberem lesek, figyelek. Végre meglátom a felugró rajokat, ahogy felénk jönnek.

Rögtön ordítom is, ahogy bírom:

— A mieink lönek. Kitartás!

Rögtön felhangzik minden oldalról:

— Fedezni és jelzést adni!

Felrepülnek a sárga zászlók.

— Tüzet szüntess! — Meg is értik hamar. Elcsendesül a hátulról jövő fegyvertűz. Újból megindul előre, az oroszok felé a gyilkos tűzharc. Most mi is gyorsan tüzelünk, hogy a segítség előnyomulását elősegítsük.

Pár perc és már az első beérkeznek lihegve. A 71-esek jöttek. Magyar és tót fiúk. Dühösek voltunk rájuk. De mégis jóbarátok lettünk. Hisz tévedésből lőttek, mert azt hitték, már mind elvesztünk és csak oroszok vannak. Gyorsan beérkezett az egész zászlóalj. Most már sűrűbbek lettünk mi is. Mellém épp egyik 71-es százados térdepelt jobbról. Ziháló mellel kérdi:

— Fiam, hol vannak az oroszok?

Mutatom neki az előttünk álló házcsoportot és a mezőt. Jobbról az égő házak mögött. Figyelmeztetem is, hogy fódzozze magát, mert agyonlövik. Hozzám szól ismét:

— Hol vannak a tisztjeik?

— Elestek — mondom. — Csak egy zászlós él még, ha ugyan él, mert már egy órája azt sem láttam. Rögtön a százados úr hársány kommandója követi beszédünket.

— Fiúk! sturm a házcsoportra...

Jobbkezében kivont kardja, mellyel mutatja az irányt. Balkezében pedig a pisztolya és fel akart ugrani, hogy a csapatot rohamra vezesse.

Hanyatvágódott azon pillanatban. A legénység már felugrott, hogy a parancsot teljesítse és most már az elesett parancsnok miatti bosszúvágy is hajtotta őket előre. Úgy törték ezek a 71-es tót legények az oroszokra, mint a fergeg.

Az oroszok, mint üzött vadak, futva menekültek a házcsoportból ki a mezőre, mi pedig fekvő, térdeplő helyzetből lőttük őket. Most már nyugodtabb helyzetünk lett, mert az oroszok künn a mezőről lőttek csak.

Egyszer csak jön a parancs:

— Első zászlóalj vissza a magaslatra!

Aki tudott, ment vissza. Én is néztem, hogy merre lesz könnyebb a visszavonulás, hisz védett hely nincs. Pedig, ha a magaslat oldalába érünk, ismét az oroszok célpontjai leszünk. Mentem az égő szélmalom irányába, hogy a közvetlen mellette húzódó Krasznik-út melletti árokban menjek fel a magaslatra. Gondoltam, itt mégis kissé védettebb helyzetbe kerülök, mint a nyílt szántásokon. Épp a szélmalomhoz értem, midőn az árokban lefeküdtem, hogy szétnézzek és kifújjam magam.

Mindenünnen, a kertekből visszahúzódo fáradt, kimerült harcosok ballagtak. Futni nem igen tudtak. Pláne a dombnak. Az oroszok öt-hatszoros rajvonalai jönnek az erdőből, az eleje már alig öt-hatszáz lépés. Rögtön megértettem, miért kell visszamenni a magaslatra, a lövészárókba. Balról a szélmalom előtt fektűt egy gépfegyverünk, mellette a halott és sebesült gépfegyveresek, tőlem vagy nyolcvan lépésre. A szélmalom még javában pattogott, égett. A szélmalom mögött húzódo szakadéknúlványról erősen tüzelt a negyedik zászlóalj az oroszokra.

Párperces pihenő után felugrottam és szaladtam fel a dombra, ahonnan már szembe is jöttek a saját golyóink. Alig szaladok harminc métert, reám szőtt az egyik bajtárs.

(Folytatjuk.)

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszebbmenő jóállást vállalkozok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész.

Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Családi ház Siófokon (Zrínyi-utca 24.) eladó

245-ös villatelen egy szoba-konyha, éléskamra, nyári konyha. Vízvezeték, villany bevezethető. P 2800.-. Egyezzerrel átvehető. Bognár György ingatlanforgalmi irodája. Siófok. 1ulajdon. Nagy János „Hangyar”, Madocsa.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBEDŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneműváznak, ruhaszövegek. „Paross” Szőnyeg- és Kárpitosművelő Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendámény!

